



*LX скуп слависта Србије*

# СЛОВЕНСТВО И САВРЕМЕНИ СВЕТ: ЧОВЕК, ЈЕЗИК, КУЛТУРА

КЊИГА САЖЕТАКА

Београд, 2022.



**ПРИРЕДИЛИ**  
**ПРОФ. ДР БИЉАНА МАРИЋ**  
**МСП СТЕФАН МИЛОШЕВИЋ**

---

Књига садржи сажетке реферата са научног симпозијума Словенство и савремени свет: човек, језик, култура, одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 13–14. јануара 2022. године у оквиру 60. скупа слависта Србије.

Сажеци су поређани по азбучном реду имена аутора, у облику у којем се појављују у Програму 60. скупа слависта Србије. Поред наслова, сажетка и кључних речи на језику излагања, наводе се и наслов, саже-так и кључне речи на енглеском језику, уколико их је аутор у пријави доставио.

Сви текстови су наведени у оригиналној верзији, приређивачи су вршили минималне интервенције техничког карактера.



---

Мирјана АДАМОВИЋ, Маја СТЕВАНОВИЋ  
Београд

## МЕТАФОРИЧКА КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА КОРОНАВИРУСА У ЕНГЛЕСКОМ И РУСКОМ МЕДИЈСКОМ ДИСКУРСУ

У когнитивној лингвистици, моћ језика да обликује мишљење, али и одређену идеологију у концептуализацији новонасталих појавности, готово увек подразумева манифестацију појмовних метафора које „избијају на површину” путем метафоричких израза у језику. Под ширим теоријским окриљем когнитивнолингвистичког правца у проучавању језика који обухвата критичку анализу метафора у дискурсу, у раду анализирамо два метафоричка сценарија – сценарио РАТА и сценарио ПРИРОДНЕ НЕПОГОДЕ којима се у енглеском и руском медијском дискурсу уоквирава концептуализација појма коронавируса и појмова који су блиско повезани са пандемијом. На основу примера ексцерпираних из различитих медијских извора, циљ овог рада је (1) да илуструје како уочене дискурсне метафоре, иако конвенционалне, нису потпуно насумичне и неутралне у стварању доминантних вредносних ставова и (2) да укаже на универзалност али и потенцијалне нијансе у метафоричкој концептуализацији које су културолошки условљене.

*Кључне речи:* когнитивна лингвистика, енглески и руски медијски дискурс, критичка анализа метафора, метафорички сценарио.

In cognitive linguistics, the power of language to shape our process of thinking, but also shape a certain ideology (as a shared conceptualisation of particular aspects of our reality), implies the manifestation of conceptual metaphors which ‘emerge’ in the form of metaphorical expressions in language. Against the wider background of cognitive linguistics theory, which includes the critical discourse approach to studying cognitive metaphors, we analyze two metaphorical scenarios – the WAR scenario and the NATURAL DISASTER scenario which frame the conceptualization of the coronavirus and concepts closely related to the coronavirus pandemic in English and Russian media discourse. Based on the corpora of metaphorical expressions excerpted from various media discourse sources, the aim of this paper is (1) to illustrate that the perceived discourse metaphors, although conventional, are not completely random and neutral in forming relevant value judgements, and (2) to show the universality and/or potential cultural variations in the metaphorical conceptualization of the coronavirus in English and Russian media discourse.

*Key words:* cognitive linguistics, English and Russian media discourse, critical discourse approach to cognitive metaphors, metaphorical scenario.

Наташа АЈЦАНОВИЋ  
Нови Сад

## КВАНТИТАТИВНА И КВАЛИТАТИВНА АНАЛИЗА ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИХ ЕЛЕМЕНАТА У УЏБЕНИЦИМА РУСКОГ ЈЕЗИКА ЗА ОДРАСЛЕ ПОЧЕТНИКЕ

Општепозната чињеница је да поред комуникативне компетенције, која је несумњиво кључна за овладавање страним језиком, немали значај има и развијање лингвокултуролошке компетенције. Отуд је тај аспект усвајања језика веома значајан и у конструкцији уџбеника, без обзира на то којем је узрасту и нивоу учења уџбеник намењен. Наиме, сваки је уџбеник не само средство за образовање и самообразовање него и својеврстан представник и промотер културе земље чији језик представља. Стога овај рад представља покушај квалитативне и квантитативне анализе лингвокултуролошког материјала двају савремених и репрезентативних уџбеника руског језика за одрасле кориснике почетнике – *Ни пуха ни пера!* и *Точка.ру*, чији ће примарни циљ бити утврђивање у којој мери дати уџбеници доприносе развоју лингвокултуролошке компетенције код својих корисника.

*Кључне речи:* руски језик, уџбеник, лингвокултуролошки елементи, *Ни пуха ни пера!*, *Точка.ру*

It is a well-known fact that along with the communicative competence, which is undoubtedly of utmost importance for mastering a foreign language, the development of linguistic and cultural competence is also one of the key factors for the process. Hence, this aspect of language acquisition is very important in the writing of textbooks, regardless of the age and level of learning the textbook is intended for. Namely, each textbook is not only a means of education and self-education, but also a kind of representative and promoter of the culture of the country whose language it represents. Therefore, this article is an attempt at a qualitative and quantitative analysis of the linguocultural elements of two modern and representative textbooks of the Russian language for adult beginners – *Ни пуха ни пера!* and *Точка.ру*, whose primary goal will be to determine the extent to which the given textbooks contribute to the development of linguistic and cultural competence among their users.

*Key words:* Russian language, textbook, linguocultural elements, *Ни пуха ни*

пера!, Точка.ру.

Дејан АЈДАЧИЋ, ЕВЕЛИНА ХАЋА  
ГДАЊСК

## GLAGOLSKE DOPUNE U POLJSKOM JEZIKU NAD+N<sub>INS</sub> I ODGOVARAJUĆE DOPUNE U SRPSKOM JEZIKU

U tekstu autori porede sintaksičko-semantičke veze poljskih glagola sa predlogom NAD i glagolskim dopunama u instrumentalu i njima odgovarajućim konstrukcijama u srpskom jeziku. Polazište rada je predstavljala koatorska knjiga *Łączliwość czasowników polskich i serbskich*, poljski i srpski leksikografski i korpusni izvori i odgovarajuće studije (M. Ivić, AntoniĆ, Grigjel, Jelić, Matovac, Przybylska, Skiba). Poljske glagolske konstrukcije V+NAD+N<sub>INS</sub> su podeljene po semantičkim aspektima glagola: topološki (nalaženje iznad lokalizatora, kretanje nad lokalizatorom), perceptivni (posmatranje nečega iznad lokalizatora), komunikativni (verbalni činovi), društveni (dominiranje), emotivni (misaone delatnosti, izražavanje emocionalnih stanja). Između poljskih i srpskih glagolskih dopuna V+NAD+N<sub>INS</sub> postoje ekvivalencija u topološkim i perceptivnim shemama, dok u ostalim aspektima poljskim glagolskim dopunama sa predlogom NAD+N<sub>INS</sub> u srpskom jeziku odgovaraju glagolske dopune sa drugim predlozima i dopunama u drugim padežima.

*Ključne reči:* poljski glagoli, rekciija, predlog NAD, srpski jezik, ekvivalencija, semantičko sintaksičke grupe, kognitivna lingvistika.

In the text, the authors compare the syntactic-semantic constructions V+NAD+N<sub>INS</sub> in Polish language with corresponding constructions in the Serbian language. The starting point was the book *Łączliwość czasowników polskich i serbskich*, Polish and Serbian lexicographic and corpus sources and relevant studies (M. Ivić, AntoniĆ, Grigjel, Jelić, Matovac, Przybylska, Skiba). Polish verb constructions V + NAD + N<sub>INS</sub> are divided according to the semantic aspects of the verb: topological (finding above the localizer, moving above the localizer), perceptual (observing something above the localizer), communicative (verbal acts), social (domination), emotional (expressing emotional states). Between Polish and Serbian verb complements V + NAD + N<sub>INS</sub> there is equivalence in topological and perceptual schemes, while in other aspects Polish Instrumental case government NAD + N<sub>INS</sub> in Serbian correspond to verb complements with other prepositions and complements in other cases.

Keywords: Polish verbs, rection, preposition NAD, Serbian language, equivalence, semantic and syntactic groups, cognitive linguistics.

**Јована Амићић**

**Нови Сад**

## **МЕТАФОРИЧКА КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА ПРЕВОДНИХ ФРАЗЕОЛОШКИХ АНАЛОГА У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ: ПОЛИТИЧКА СФЕРА**

Тема овог рада су руски фразеологизми политичке сфере и њихови српски преводни аналози који се анализирају из угла концептуалне метафоре. Корпус чине фразеологизми који се користе у руском и српском политичком дискурсу од две хиљадине година до 2019. године што је потврђено примерима употребе датих фразеологизама у руским и српским новинским чланцима на политичке теме. Циљ овог рада јесте одређивање степена подударности концептуалних слика које се налазе иза руских фразеологизама и предложених преводних аналога у српском језику.

*Кључне речи:* когнитивна лингвистика, појмовна метафора, појмовна метонимија, фразеологизми, политички дискурс, руски језик, српски језик.

The topic of this paper is Russian idioms of the political sphere and their Serbian translation analogues, which are analyzed from the angle of conceptual metaphor. The corpus consists of idioms used in Russian and Serbian political discourse from the 2000s to 2019, which is confirmed by examples of the use of the idioms given in Russian and Serbian newspaper articles about political topics. This paper aims to determine the degree of congruence of conceptual images behind Russian idioms and translation analogues suggested in the Serbian language.

*Keywords:* cognitive linguistics, conceptual metaphor, conceptual metonymy, idioms, political discourse, Russian language, Serbian language.



---

**Иван Андријашевић**  
Београд

## **КОНФРОНТАТИВНА АНАЛИЗА КОНЦЕПАТА РАДОСТИ И ТУГЕ У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

У овом раду ће бити упоређени концепти *радости* и *туге* у руском и српском језику на основу анализе података из асоцијативних речника руског и српског језика. У истраживању се анализирају значењске групе које настају повезивањем синонима, делимичних синонима, хиперонима, хипонима и осталих речи са блиским или сличним значењем најфреквентнијих асоцијата. Радом се даје допринос конфронтативном проучавању вербалних исказивања емотивног стања радости и туге у руском и српском језику. Резултати анализе вербалних асоцијација концепата радости и туге у два језика говоре о сличностима и разликама у поимању ових концепата код изворних говорника два језика.

*Кључне речи:* когнитивна лингвистика, анализа концепта, анализа вербалних асоцијација, конфронтативна анализа, концепт радост, концепт туга.

In the following paper, we analyse concepts of joy and sadness in Russian and Serbian language grounded on data given in the associative dictionaries of Russian and Serbian language. The analysis covers the groups formed by connecting synonyms, partial synonyms, hyperonyms, hyponyms and other words, highly or remotely close to the most frequent associates. Paper contributes to the confrontative analysis of verbal expressions regarding emotional states of joy and sadness in Russian and Serbian language. The results of the analysis of verbal associations of the concepts of joy and sadness in the two languages witness of similarities and differences in understanding these concepts with native speakers of the two languages.

*Keywords:* cognitive linguistics, concept analysis, verbal association analysis, confrontative analysis, concept of joy, concept of sadness.

**Ирина Антанасијевић**

Београд

## **«МЫ – ДЛЯ СЕБЯ» (К СТОЛЕТИЮ ОТКРЫТИЯ ПЕРВОЙ РУССКО-СЕРБСКОЙ ГИМНАЗИИ В КИКИНДЕ)**

В докладе будет дан обзор рукописных и машинописных журналов, которые более пятидесяти лет выпускали институтки и которые являются настоящим сокровищем как информации о гимназии, так и той атмосферы, которая царила в гимназии, и которые ее ученицы сохранили и тогда, когда вынуждены были покинуть страну.

**Тијана Ашић**

Крагујевац, Београд

### **О НЕКИМ СПЕЦИФИЧНОСТИМА ТЕМПОРАЛНИХ УПОТРЕБА ПРЕДЛОГА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

За изражавање временских односа у српском језику користе се различити предлози од којих само *током*, *пре* и *после* имају искључиво темпорално значење. Остали предлози имају махом спацијано основно значење и служе не само да темпорално локализују временске моменте, периоде и догађаје већ и да им придодају и друга значења као што су начин, каузалност, интенционалност и хабитуалност. У раду ћемо контрастирати реченице у којима се са истим темпоралним ентитетима користе различити предлози и покушати да дефинишемо значењске дистинкције међу њима. Такође ћемо указати на принуде које предлози намећу у односу са типом ентитета с којима се могу комбиновати. Посебну пажњу обратићемо паровима предлога *после/по*, *пре/пред*, *на/за*, *на/у*, *током/у* као и специфичним значењима предлога *при* и *са* и *о*. Наше анализе би требало да нам омогуће да боље сагледамо како људски ум конципира временске ентитете и односе.

*Кључне речи:* предлози, време, простор, семантика.

In expressing temporal relations in the Serbian language we use different prepositions among which only *tokom* (*during*), *pre* (*before*) and *posle* (*after*) have a strict temporal meaning. The other prepositions mostly basic spatial meanings and are used not only to localize temporally moments, periods and eventualities but

also to add different other meanings such as manner, causality, intentionality and habituality. In our work we will contrast sentences in which with the same temporal entities different temporal entities are used and try to define semantic distinctions between them. We will also explore the constraints that prepositions put on the type of entities they can be combined with. A special attention will be dedicated to the contrast expressed by the pairs of prepositions such as *posle(after)/po(over)*, *pre (before)*, *na (on)/ za (for)*, *na (on)/u (in)*, *tokom (during)/u (in)*, and also to the specific meanings of the preposition *pri(at)*, *sa (with)* and *pod (under)*. Our analyses should help us to understand better the ways in which the human mind perceives temporal entities and relations.

*Keywords:* prepositions, time, space, semantics.

**Миљивој Балшански**  
**Нови Сад**

## **ТРАДИЦИОНАЛНА КУЛТУРА У ПОБЕГУЉИ ВАСИЛА ИЉОСКОГ: ЗАСТУПЉЕНОСТ И ФУНКЦИЈА**

У раду се трага за елементима традиционалне културе у драми *Побегуља* Васиља Иљоског. Истраживање обухвата анализу ликова и њихов међусобни однос у патријархалној заједници, уочавање жанрова усмене књижевности, традиционалних веровања и обичаја као композиционих микроструктура у драми. Циљ истраживања јесте одговор на питање да ли је и у којој мери је *Побегуља* писана на темељима традиционалне културе и коју функцију и значење ови елементи имају у обликовању дела.

*Кључне речи:* традиционална култура, патријархални односи, *Побегуља*, усмена песма, говорни изрази, веровања и обичаји.

This paper explores the elements of tradition in drama *Pobegulja* by Vasil Pjoski. The research covers analysis of its characters and their relationships in the patriarchal atmosphere of Macedonia, oral literature genres observation, traditional beliefs and customs as compositional microstructures in the drama. This research aims to unveil the realistic presentation of tradition in the drama and its function and meaning in shaping it.

*Keywords:* tradition, patriarchal relationships, *Pobegulja*, oral literature, expressions, beliefs and customs.

Тијана БАЛЕК  
Нови Сад

## ВИДСКИ СТАТУС ГЛАГОЛСКИХ НЕОЛОГИЗАМА КОРОНАВИРУСНЕ ЕПОХЕ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ

Изазовна времена у којима се цивилизација налази донела су бројне промене како у начину живљења и деловања тако и у начину на који људи говоре. У лексички систем сваког језика на свету продрле су нове речи условљене актуелном пандемијском ситуацијом, чија је адаптација, упркос изразитој учесталости употребе, још увек у току. У овом раду анализирају се глаголске лексеме настале током пандемије коронавируса, на материјалу руског језика, и то са аспекта њиховог видског статуса. Грађа је најпре екскерпирана из *Речника руског језика коронавирусне епохе* (2021) и класификована према видским особинама које показује. Наиме, будући да је реч о неологизмима мотивисаним претежно страним речима (у првом реду англицизмима) фонд чине двовидски глаголи који у свом саставу имају типичан показатељ двоструке видске вредности у руском језику – суфикс *-(изир)ова-*: *ковидизироваць, коронафицироваць, коронаваць, коронавацься, насамоиолировацься* и др.

Међутим, примећује се и присуство глагола без видског кореспондента свршеног (нпр. *дистантить, дистантиться, думскроллить* и др.), односно несвршеног вида (*залокдаунить, ковидануть, локдаункнуть* и др.). Такође, уочава се да су формиране одређене акционалне класе глагола, те да се они ретко третирају као видски парњаци.

Стога ћемо настојати, претражујући ресурсе на интернету, да утврдимо (1) у каквој се контекстуалној реализацији глаголског вида претежно појављују двовидски глаголи, што ће показати тенденцију у развоју њихових граматичких видских карактеристика; као и да (2) проверимо да ли је могуће формирање видске кореспонденције код регистрованих глаголских неологизама. Уколико се покаже да је то немогуће, овакво стање имплицирало би да је почетни ступањ у развоју видске парадигме код глагола ипак онај у којем глаголске лексеме функционишу као непарне по виду.

*Кључне речи:* вид, глаголи, неологизми, коронавирусна епоха, видска корелативност, двовидски глаголи, глаголи без видског парњака, руски језик.

The challenging times in which civilization finds itself have brought numerous changes in the way we live, act and speak. Words conditioned by the current pandemic situation have penetrated into the lexical system of every language in the world, and their adaptation despite the extreme frequency of use is still in progress. In this paper we analyze the Russian verbs created during the coronavirus

---

pandemic from their aspectual status. The material was first excerpted from the *Slovar' russkogo jazyka koronavirusnoj èpochi* (2021) and classified according to the aspectual characteristics it shows. Since these verbs are neologisms motivated mostly by foreign words (primarily Anglicisms), the fund consists of biaspectual verbs, which have a typical indicator of double aspectual value in Russian, i.e. suffix *-(izir)ova-*: *kovidizirovat'*, *koronaficirovat'*, *koronovat'*, *koronovat'sja*, *nasamoizolirovat'sja*, etc.

However, the presence of verbs without perfective (*distantit'*, *distantit'sja*, *dumskrollit'*, etc.) or imperfective correspondent (*zalokdaunit'*, *kovidanut'*, *lokdaunknut'*, etc.) is also noticed. A certain lexical aspect classes of verbs have been formed, but in general these neologisms are rarely treated as aspectual pairs.

Therefore we will strive to search the Internet resources in order to determine (1) in which contextual realization of the verb form biaspectual verbs predominate which will show a tendency in the development of their grammatical aspectual characteristics; as well as (2) to check whether the formation of aspectual correspondence is possible among registered verb neologisms. If formation of aspectual correspondence proves to be impossible, it would imply that the initial stage in the development of the verbal aspectual paradigm is the one in which verbs function as noncorrelative.

*Keywords*: aspect, verbs, neologisms, coronavirus epoch, aspectual correlation, biaspectual verbs, verbs without an aspectual counterpart, Russian language.

**Алексей Валентинович Барикин (Алексей Валентинович Барыкин)**  
**Тюмень**

## **СЛОВОТВОРЧЕСТВО ВЕЛИМИРА ХЛЕБНИКОВА**

Автор доклада обращается к проблеме словотворчества в лирике Велимира Хлебникова. Оригинальность его поэзии характеризуется особым, с одной стороны, *отстраненным, предкосмологическим*, с другой – *пантеистическим* (вездесущим) статусом лирического героя, кроме того, некоей эпичностью, бессюжетностью, алогизмом; при этом с формальной точки зрения стихи Хлебникова поражают фоническим сближением образов, своей ритмической неоднородностью, усложненной метафоричностью. Для его поэтики характерен феномен «зауми», заумного языка, культивирующего различные смысловые и формотворческие эксперименты. Они прежде всего связаны с желанием поэта создать целостную концепцию «звукосмысла», направленную на осуществление общемирового «звездного языка», на поиск тех правил, которым подчиняются «народные судьбы». Используя метод комментирования формальной специфики языковых единиц и метод интерпретации их семантики, в докладе на конкретных примерах рассматриваются наиболее характерные тенденции *окказионализма* Хлебникова. Окказиональные приемы исследуются на фоническом, грамматическом и лексическом уровнях. Отдельное внимание уделяется толкованию Хлебниковым собственных окказионализмов. Анализ словотворчества поэта показал, насколько оно плодотворно в плане расширения иносказательного контекста и возможностей его интерпретаций.

*Ключевые слова:* В.Хлебников, словотворчество, окказионализмы, поэтика.

The author of the report addresses the problem of word creation in the lyrics of Velimir Khlebnikov. The originality of his poetry is characterized by a special, aloof, pre-cosmological, pantheistic, omnipresent status of the poetic hero. Other features include a lack of plot and logic; phonic convergence of images, their rhythmic heterogeneity, complicated metaphors. His poetics is characterized by the phenomenon of “zaum”, a unique language that cultivates various semantic and form-making experiments. They are primarily associated with the poet’s desire to create an integral concept of “sound sense” aimed at the implementation of the global “star language”, at the search for those rules that govern people’s destinies” Using the method of commenting on the formal specifics of linguistic units and the method of interpreting their semantics, the report examines the most characteristic tendencies of Khlebnikov’s nonce words using specific examples. Nonce words creating techniques are explored at the phonic, grammatical and lexical levels. Special attention is paid to the interpretation of Khlebnikov’s own nonce words. The analysis of the poet’s word-creation showed how fruitful it is in terms of expanding the allegorical context and the possibilities of its interpretation.

---

*Keywords:* V. Khlebnikov, word-creation, nonce words, poetics.

**Ђорђе Божовић**  
**Београд**

## **ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ БЕОГРАДСКЕ КАТЕДРЕ ЗА ОПШТУ ЛИНГВИСТИКУ**

У поводу јубилејâ Скупа слависта и Катедре за општу лингвистику, као и у спомен на рад недавно преминулог академика Предрага Пипера на проучавању историје српске лингвистичке славистике, у раду се анализира развој студија Опште лингвистике на београдском Филолошком факултету – од првога предлога студијског програма конципираног 1991. у чијој реализацији је, поред професора Р. Бугарског, В. Половине, Љ. Рајића, Љ. Поповића, И. Клајна и др., учествовао и проф. Пипер, који је на овој катедри предавао управо историју лингвистике; па до последње акредитације студија 2021. године – с циљем да се историјат ове катедре, кроз дисциплине које је она током протеклих тридесет година обухватила, сагледа унутар ширег контекста историје лингвистике и славистике, и конкретно српске лингвистичке славистике деведесетих година 20. века и првих двеју деценија 21. века, те да се на тај начин одговори и на питање у чему се састоји допринос и чиме се и данас одликује карактеристична *београдска лингвистичка школа* – чији је зачетник у лингвистици и славистици био Александар Белић, управо и први професор опште лингвистике код нас, и између осталог, први председник Славистичког друштва Србије.

**Наталија Александровна Бондаренко**  
(Наталья Александровна Бондаренко)  
Москва

## **ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНЫЙ АСПЕКТ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОЙ СЛОВЕСНОСТИ В ГЕЛЬСИНГФОРСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ (ПО МАТЕРИАЛАМ ПЕРЕПИСКИ Я.К.ГРОТА (1812–1893) И П.А.ПЛЕТНЁВА (1792–1865))**

Эпистолярное наследие ректора Императорского Санкт-Петербургского университета, профессора, редактора «Современника» П.А. Плетнёва (1792–1865) и профессора русской словесности, истории при Императорском Александровском (Гельсингфорском) университете Я.К.Грота (1812–1893) представляет определенный интерес. В их переписке затронуты важные вопросы о преподавании истории и русской словесности для финских студентов. Яков Карлович Грот (1812–1893) – знаток мифологии скандинавских народов, превосходно владеющий шведским языком, – с 1840 года занимался инспекцией финских школ по преподаванию русского языка. Год спустя стал профессором кафедры русского языка и словесности при Императорском Александровском (Гельсингфорском) университете. С первых дней педагогической деятельности Я.К.Грот столкнулся с непониманием и незаинтересованностью студентов в изучении русской словесности. О своих неудачах он с сожалением пишет П.А.Плетневу и получает ясный и точный ответ: «Ты – профессор русского языка, истории России и литературы, твердо помни, что тебя сделали апостолом русского языка в чужой земле. Главная цель – развитие русского языка». Апостольское служение» Я.К.Грота проявилось в издании на шведском «Учебника русского языка» (1849), «Книги для чтения», «Истории России до Петра Великого» (1850–51), а также статьями, опубликованными в «Современнике», по ознакомлению русского общества с литературными памятниками Швеции и Финляндии и др. Оба корреспондента, твердо отстаивали национальные ценности, являли собой пример лучших представителей образованного общества эпохи.

*Ключевые слова:* профессор Плетнев П.А., Я.К. Грот, преподавание русской словесности, переписка.

The epistolary heritage of the rector of the Imperial St. Petersburg University, professor, editor of *Sovremennik* P.A. Pletnev (1792–1865) and professor of Russian literature and history at the Imperial Alexander (Helsingfors) University J.C. Grot (1812–1893) is of certain interest. Their correspondence touches upon important questions about teaching history and Russian literature to foreign students. Yakov



---

Karlovich Grot (1812–1893) – an expert in the mythology of the Scandinavian peoples, who speaks excellent Swedish, – since 1840 he was engaged in the inspection of Finnish schools for teaching the Russian language. A year later, he became a professor at the Department of Russian Language and Literature at the Imperial Alexander (Helsingfors) University. From the first days of his pedagogical activity, J.K. Groth was faced with a lack of understanding and disinterest of students in the study of Russian literature. He writes with regret to P.A. Pletnev about his failures and receives a clear and precise answer: “You are a professor of the Russian language, history of Russia and literature, remember firmly that you were made the apostle of the Russian language in a foreign land. The main goal is the development of the Russian language “«Apostolic ministry” by J.C. Groth manifested itself in the publication in Swedish of the “Textbook of the Russian language” (1849), “Books for reading”, “History of Russia before Peter the Great” (1850-51), as well as articles published in *Sovremennik*, to familiarize the Russian society with the literary monuments of Sweden and Finland, etc. Both correspondents, firmly defended national values, were examples of the best representatives of the educated society of the era.

*Key words:* professor Pletnev P.A., Ya.K. Grott, teaching Russian literature, correspondence.

**Желена Германовна Бороњина (Елена Германовна Боронина)**  
**Москва**

## **СВАДЕБНЫЙ ОБРЯД ПОДМОСКОВНЫХ ГУСЛИЦ**

Свадебный обряд деревни Степановка Орехово-Зуевского района Московской области представлен по воспоминаниям старообрядцев, проживающих в Гуслицах - центре подмосковной старообрядческой культуры. Записи выполнены в фольклорно-этнографических экспедициях под руководством Борониной Е.Г. в 1994-2007 гг. В статье представлены этапы местной свадьбы: сватовство, девишник, перевоз постели и приданого, сборы невесты, обряд венчания, встреча молодых, первый стол, сбор подарков, прогулка по деревне, второй стол, второй день свадьбы, «проверка» молодой, ряженье.

Обряд относится к варианту среднерусской свадьбы и озвучивается как специфически свадебными, так и широко распространенными поздними песнями. Последние сопровождали этапы свадьбы, реализуемые на улице. Можно выделить три таких момента: первый - на этапе сватовства, когда девушки шли с «барабаном» по улице и сообщали о просватанье, второй - в перерыве между первым и вторым столами, когда гости шли гулять по деревне и третий - на второй день свадьбы во время прогулки с ряжеными.

Классический репертуар свадьбы д. Степановка составляют преимущественно величальные песни: «На ком кудрюшки», «А кто у нас богат?», «Во горенке», «Землянички-ягодки», «Во поле рябина», «Раскачали в саду яблоньку», «У голубя золотая голова», «Растет куст кудреват», «Во саду-садочку» и другие. Сохранились «плачевая» песня «Повянули ветки» и песня ожидания поезжан: «Невзначай гости въехали».

*Ключевые слова:* деревня Степановка Орехово-Зуевского района Московской области, Гуслица, подмосковные старообрядцы, свадьба, сборы невесты, жених, сваха, дружка.

The wedding ceremony of the village of Stepanovka in the Orekhovo-Zuevsky district of the Moscow region is presented according to the memoirs of Old Believers living in Guslitsy, the center of the Old Believer culture near Moscow. The recordings were made in folklore and ethnographic yah under the direction of Boronina E.G. in 1994-2007. The article presents the stages of a local wedding: matchmaking, bachelorette party, transportation of the bed and dowry, bride's fees, wedding ceremony, meeting the young, first table, collecting gifts, walking around the village, second table, second wedding day, "checking" the young, mummery.

The rite refers to a variant of the Central Russian wedding and is voiced by both specifically wedding and widespread late songs. The latter accompanied the stages of

---

the wedding, implemented on the street. Three such moments can be distinguished: the first - at the stage of matchmaking, when the girls walked down the street with a “drum” and reported the matchmaking, the second – in the break between the first and second tables, when the guests went for a walk around the village and the third – on the second day of the wedding during a walk with mummers.

The classical repertoire of the wedding of D. Stepanovka consists mainly of majestic songs: “On whom are the curls”, “And who is rich here?”, “In the hill”, “Strawberries-berries”, “In the rowan field”, “They shook an apple tree in the garden”, “A pigeon has a golden head”, “A bush grows curly”, “In the garden-a little garden” and others. The “lamentable” song “The branches were pulled” and the song of waiting for a ride were preserved: “By chance the guests moved in.”

*Keywords:* Stepanovka village of the Orekhovo-Zuevsky district of the Moscow region, Guslitsa, Old Believers near Moscow, wedding, bride’s fees, groom, matchmaker, friend.

Александра Брајовић

Беч

## **ПЕРВОЕ УЧЕНИЕ И ЛАТИНСКИ БУКВАР – ДВА ШТАМПАНА БУКВАРА ЗАХАРИЈЕ ОРФЕЛИНА**

Захарија Орфелин спада у најзначајније, али исто тако и недовољно прочуене српске књижевне и културне ствараоце. Као и многи други славено-српски писци касног 18. века, чију судбину је након стандардизације српског књижевног језика поделио, његово дело је на дуг период времена било заборављено те није доживело научну рецепцију какву заслужује (пре свега узимајући у обзир Орфелинов значај као првог српског просветитеља). То се посебно односи на „маргиналније”, делове његовог опуса, којим се може сматрати и стваралаштво у домену српске школске књиге, одн. буквара и уџбеника. Тако ће тему овог реферата чинити осврт на два штампана буквара овог славеносрпског писца – *Латински буквар* и словенски буквар *Первое учение*. Наведена дела биће посматрана у ширем контексту делатности Захарије Орфелина, као и према свом садржају и методолошком приступу усвајању градива, који се приликом анализе може приметити. Буквар *Первое учение* је, примера ради, у контексту степена иновације на пољу дидактике једно од најзанимљивијих и најоригиналнијих дела српске школске књиге, о чему је досада било мало речи. На крају, од значаја ће бити осврнути се и на (евентуалну) практичну употребу ових буквара у оквирима српског школског система у Хабсбуршкој монархији, у времену када су настали. На тај начин ће бити дат својеврсни преглед најважнијих питања овог дела Орфелиновог стваралаштва.

*Кључне речи:* Захарија Орфелин, славеносрпски, буквар, просветитељство, школска књига.

Zaharija Orfelin is one of the most important, but also one among the insufficiently studied Serbian literary and cultural creators. Like many other Slavonic-Serbian writers of the late 18th century, whose fate he shared after the standardization of the Serbian literary language, his work was forgotten and did not, for a long time, receive the scientific reception it deserved (especially considering Orfelin's historical importance regarding him being the first Serbian enlightener). This especially addresses the “marginal” parts of his oeuvre, considered to be works in the domain of the Serbian school book, ie. primers and textbooks. Thus, the topic of this paper will be a review of his two printed primers – “Latinskij bukvar” and the Church Slavonic primer “Pervoe učenje”. The mentioned works will be observed in the broader context of Zaharija Orfelin's activity, as well as according to their content and methodological approach to the adoption of the school material. The

primer “Pervoe učenje” is, for example, in context of the degree of innovation in the field of didactics, one of the most interesting and original Serbian school books, which has not received much attention so far. Finally, it would also be important to examine the practical use of these primers within the Serbian school system in the Habsburg Monarchy, at the time of their occurrence. Those are the most significant questions, which will be addressed, regarding this area of Orfelin’s work.

*Keywords:* Zaharija Orfelin, Slavonic-Serbian, primer, enlightenment, school book.

**Марија Вельковић**  
**Санкт-Петербург**

## **ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ РУССКИХ ФИТОНИМОВ-ПАРТИТИВОВ НА ФОНЕ СЕРБСКОГО ЯЗЫКА**

В докладе рассматривается лингвокультурный потенциал фитонимов «ветка» и «ветвь», как важной части русской языковой картины мира для дальнейшего их представления в учебном лингвокультурологическом словаре фитонимов, адресованном сербским студентам, изучающим русский язык на продвинутом уровне.

Материалом для лингвокультурологического исследования послужили данные лексикографических источников русского и сербского языков (толковых словарей, фразеологических словарей, словарей устойчивых сравнений, пословиц и др.), данные «Национального корпуса русского языка», а также результаты проведённого свободного ассоциативного эксперимента среди носителей двух славянских языков.

На основании результатов анализа разработана структура словарной статьи учебного словаря лингвокультурологического типа и представлены образцы словарных статей фитонимов «ветка» и «ветвь».

*Ключевые слова:* фитоним, ветка, ветвь, лингвокультурологический анализ, словарная статья, учебный словарь, русский язык, сербский язык.

The paper is devoted to the linguistic and cultural analysis of phytonym “branch”, as an important part of the Russian language picture of the world for their further presence in the educational linguistic and cultural dictionary of phytonyms, addressed to Serbian students studying Russian at an advanced level. The research is based on the analysis of the existing lexicographic sources of the two Slavic languages (explanatory dictionaries, phraseological dictionaries, dictionary of stable comparisons, proverbs, etc.), the “National Corpus of the Russian Language”, as well as on the analysis of an associative experiment conducted among Serbian and Russian native speakers. The obtained results helped us to develop the principles of constructing the entry of the linguistic and cultural dictionary of phytonyms. As a result, a sample of the dictionary entry of the phytonym “branch” is presented.

*Keywords:* phytonym, branch, linguistic and cultural analysis, dictionary entry, educational dictionary, Russian language, Serbian language.

Дојчил Волводић  
Нови Сад

## О ВЗАИМОДЕЙСТВИИ СОВЕРШЕННОГО ВИДА И ОТРИЦАТЕЛЬНОГО КОНТЕКСТА (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО, СЕРБСКОГО И ДРУГИХ СЛАВЯНСКИХ ЯЗЫКОВ)

В предлагаемой работе рассматривается функционирование совершенного вида в отрицательном контексте в русском, сербском и других славянских языках. Особое внимание уделяется употреблению перфективного презенса с частицей *ne/ne/nie*. Анализируется его употребление в потенциальных значениях ('неудачная/безуспешная попытка выполнить действие/достичь определенного результата') в севернославянских языках в отрицательных высказываниях типа (рус.) (1) *Зову – не дозовусь, кричу – не докричусь, жду – не дождусь*, (2) *Я этого не пойму*, а также употребление в волюнтаривном значении ('отказ/нежелание выполнить действие') в диалогическом контексте «общеславянского» типа (3) (рус.) – *Дай мне этот карандаш! – Не дам!* / (серб.) – *Дай ми ту оловку! – Не дам!* и в высказываниях с формальными футуральными формами (в польском и русском, что характерно для всех севернославянских языков) типа (4) *Я не стану отпирать эту дверь и ни за что не войду туда* / *Ja nie będę otwierał tych drzwi ani tam nie pójdę*, эквивалентом которого в сербском (и других южнославянских языках) является, как правило, модальная (волюнтаривная) отрицательная конструкция «*нећу/не желим + да + перфективный/имперфективный презенс*» – (4а) *Ja нећу да отворим/отварам та врата и нећу да уђем/улазим тамо*. Наряду с этим в работе рассматривается и «общеславянский» синкретизм перфективного презенса в отрицательных «апеллятивных» высказываниях-вопросах (с приглашением выполнить действие) типа (5) (рус.) *Почему ты не придешь?* ('приходи!') / (польск.) *Dlaczego nie przyjdiesz?* ('*przyjdź!*') / (серб.) *Зашто не дођеш?* ('дођи!').

*Ключевые слова:* совершенный вид, отрицательный контекст, перфективный презенс, частица *ne/ne/nie*, модальные значения, актуальное настоящее, момент речи, точка отсчета, семантический анализ, русский, сербский и другие славянские языки.

This work examines the functioning of perfective aspect in a negative context in Russian, Serbian and other Slavic languages. Special attention is dedicated to the use of perfective present with the particle *ne/ne/nie* ('no'). Its use in potential meanings ('unsuccessful attempt/incapability of completing an action') is analyzed in north Slavic languages in negative statements such as (Rus) (1) *Зову – не до-*

зовусь, кричу – не докричусь, жду – не дождусь ('I am calling, but I cannot get through, I am yelling, but I cannot get through, I am waiting, but in vain'), (2) *Я этого не пойму* ('There is no way I can understand that'). The analysis also includes its use in a volutative meaning ('refusal to complete an action') in the dialogue context of a "general Slavic" type (3) (Rus) – *Дай мне этот карандаш! – Не дам!* / (Srb) *Дай ми ту оловку! – Не дам!* ('Give me that pencil! – I won't give it to you!') as well as in statements with formal future forms (in Russian and Polish, which is characteristic for all north Slavic languages) such as (4) *Я не стану отпирать эту дверь и ни за что не войду туда* / *Ja nie będę otwierał tych drzwi ani tam nie pójdę*, whose equivalent in Serbian (and other south Slavic languages) is, as a rule, a modal construction "нећу/не желим + да + perfective/imperfective present" – (4a) *Ja нећу да отворим/отварам та врата и нећу да уђем/улазим тамо* ('I am not going to open that door and I am not going in there'). Finally, the work discusses the "general Slavic" syncretism of perfective present in negative "appellative" statements/questions (with a call for the completion of an action) such as (5) (Rus) *Почему ты не придешь?* ('приходи!') / (Srb) *Зашто не дођеш?* ('дођи!') [(Eng) *Why don't you come?* ('come!')].

*Key words:* perfective aspect, negative context, perfective present, particle *не/не/не* ('no'), modal meanings, actual present time, moment of speech, point of reference, semantic analysis, Russian, Serbian and other Slavic languages.



---

**Вукашин Гавриѣ**  
**Москва**

## **МЕТАФИЗИКА БОРЬБЫ В РОМАНЕ Ф.М. ДОСТОЕВСКОГО «БРАТЬЯ КАРАМАЗОВЫ» И ПОЭМЕ П.П. НЕГОША «ЛУЧ МИКРОКОСМА»**

В данной работе автор попытался выявить общие христианские мотивы в самых значимых произведениях Ф. М. Достоевского и П. П. Негоша. В первую очередь, обращается внимание на мотивы внутренней борьбы, а также анализируются истоки грехопадения на примере философии П. П. Негоша, отраженной в религиозно-философской поэме «Луч микрокосма». Научная новизна исследования заключается в том, что в нем впервые в литературоведении решается – на компаративистском уровне – столь важная научная проблема, как сравнительно-сопоставительный анализ романа Ф.М. Достоевского «Братья Карамазовы» и поэмы П.П. Негоша «Луч микрокосма».

*Ключевые слова:* Достоевский, Негош, христианские мотивы, грехопадение, богопознание.

In this article, the author tried to identify common Christian motives in the most significant works of F.M. Dostoevsky and P. P. Njegos. First of all, attention is paid to the motives of the internal struggle, and also the sources of the Fall are analyzed on the example of the philosophy of P.P Njegos reflected in the religious and philosophical poem «The Ray of the Microcosm». The scientific novelty of the research is in the fact that for the first time in literary criticism it solves, at the comparative level, such an important scientific problem as the comparative analysis of the novel by F. M. Dostoevsky's «The brothers Karamazov» and the poem by P.P. Njegos «The Ray of the Microcosm».

*Keywords:* Dostoevsky, Njegos, Christian motives, The Fall from Grace, knowledge of God.

**Нели Анатољевна Галактионова**  
(Нелли Анатољевна Галактионова)  
Тјумењ

## **ПРЕИМУЩЕСТВА И ОГРАНИЧЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДА СТОРИТЕЛЛИНГА ПРИ ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ**

Под сторителлингом понимают способ передачи информации посредством рассказывания, трансляции историй, где история – сюжетно выстроенное повествование о каком-либо принципе или ценности.

Из психотерапевтических ритуалов сторителлинг был заимствован менеджментом и стал использоваться как эффективный вариант неформального обучения персонала, наряду с другими технологиями работы с коллективом.

Впервые в технологии обучения иностранным языкам сторителлинг (TPR Storytelling) был предложен в 90-е годы XX века Блейном Рейем. В основе методики сторителлинга лежит метод Total Physical Response (TPR) Джеймса Эшера, в котором используется физическая поддержка речи, то есть язык жестов. Таким образом, сторителлинг стал распространенным приемом, но популярность термина искажает его смысл. *В основе метода сторителлинга TPRS® лежат три базовых принципа: понимание, повторы и интерес.*

Принцип понятности базируется на ряде позиций:

1. Дозированность подачи лексического и грамматического материала, ограниченность ввода новой информации. В аудированном потоке слов должно применяться ограниченное число грамматических конструкций, но с большим количеством повторов.

2. Постоянная проверка усвоения материала и проверка понимания.

3. Контекстуальная грамматика.

4. Удобный для ученика темп занятия.

5. Использование языка посредника или родного языка учеников. Именно соблюдение этого принципа затрудняет введение сторителлинга как единственно возможного метода в преподавании русского языка как иностранного. Помогает использование интернациональных слов.

6. *В TPRS® не принято поправлять ученика, рекомендуется повторение грамматического материала и воспроизведение верного ответа.*

Принцип повторения. 1. Многократное повторение истории через ответы на вопросы. 2. Серия вопросов к одному предложению. 3. Вариативность вопросов разных типов: открытые, закрытые, альтернативные. 4. Использование детализации в вопросе. **Принцип интереса к истории строится на соблюдении ритуала занятия; вовлечение учеников в рассказывание личной истории. Истории должны быть интересными и веселыми.** При этом грамматику не учат специально (ученику не объясняют грамматические правила), он должен усваивать грамматические закономерности в результате постоянного повторения готовых фраз и конструкций. Поэтому метод подходит и для обучения слушателей из юго-восточной Азии, которые расположены к запоминанию и воспроизведению текстов фразового характера. Теоретики сторителлинга рекомендуют учить грамматике на родном языке ученика, но это не всегда возможно.

Технология сторителлинга требует максимального участия преподавателя, качественную подготовку, которая практически полностью исключает импровизацию и базируется на высоком темпе, который и обуславливает предварительную подготовку и планирование занятия. Метод подходит для *пассивного восприятия* иностранного языка. Таким образом, сторителлинг – это одновременно наука и искусство. Сторителлинг сочетает психологические, управленческие и прочие аспекты, позволяет не только эффективно донести информацию до человека, но и мотивировать его на поступок, добиться высоких результатов. Ограничения связаны с точным соблюдением технологии, высоким темпом занятия, требований к обеспечению уровня знания грамматического материала.

*Ключевые слова:* русский язык как иностранный, сторителлинг, технологии обучения.

Storytelling is understood as a way of transmitting information through telling, broadcasting stories, where a story is a story-driven narration about a principle or value. From psychotherapeutic rituals, storytelling was borrowed by management and began to be used as an effective option for informal training of personnel, along with other technologies for working with a team. For the first time in the technology of teaching foreign languages, storytelling (TPR Storytelling) was proposed in the 90s of the twentieth century by Blaine Ray. The storytelling methodology is based on the Total Physical Response (TPR) method by James Escher, which uses physical support for speech, that is, sign language. Thus, storytelling has become common, but the popularity of the term distorts its meaning. The TPRS® storytelling method is based on three basic principles: understanding, repetition, and interest. The principle of comprehensibility is based on a

number of positions: 1. The dosage of the presentation of lexical and grammatical material, the limited input of new information. The audited word stream should use a limited number of grammatical constructions, but with a large number of repetitions. 2. Constantly checking the assimilation of the material and checking the understanding. 3. Contextual grammar. 4. Convenient pace of the lesson for the student. 5. Use of the language of the facilitator or the mother tongue of the students. It is the observance of this principle that makes it difficult to introduce storytelling as the only possible method in teaching Russian as a foreign language. The use of international words helps. 6. In TPRS® it is not customary to correct the student, it is recommended to repeat grammatical material and reproduce the correct answer. Repetition principle. 1. Multiple repetition of history through answers to questions. 2. A series of questions to one sentence. 3. Variability of questions of different types: open, closed, alternative. 4. Use of detail in the question. The principle of interest in history is based on the observance of the ritual of the lesson; involving students in telling a personal story. Stories should be interesting and fun. At the same time, grammar is not taught specifically (the student is not explained grammatical rules), he must learn grammatical patterns as a result of the constant repetition of ready-made phrases and structures. Therefore, the method is also suitable for teaching listeners from Southeast Asia, who are disposed to memorize and reproduce phrasal texts. Storytelling theorists recommend teaching grammar in the student's native language, but this is not always possible. The storytelling technology requires the maximum participation of the teacher, high-quality training, which almost completely excludes improvisation and is based on a high pace, which determines the preliminary preparation and planning of the lesson. The method is suitable for passive perception of a foreign language. Thus, storytelling is both a science and an art. Storytelling combines psychological, managerial and other aspects, allows not only to effectively convey information to a person, but also to motivate him to act, to achieve high results. Limitations are associated with strict adherence to technology, high pace of study, requirements for ensuring the level of knowledge of grammatical material.

*Keywords:* Russian as a foreign language, storytelling, learning technologies.

---

Јелена Гинић  
Београд

## ФОНЕТИКА У УЧБЕНИЦИМА ПРЕДРАГА ПИПЕРА

Наш реномирани слависта и русиста, Предраг Пипер, био је и врсни лингводидактичар практичар, (ко)аутор бројних учбеника руског језика за основне и средње школе. Предмет овог рада биће фонетски материјал (сегментни и супрасегментни) у учбеничком комплету *Орбита* за основну школу. Материјал је класификован по квантитету и фреквенцији појављивања, те је и квалитативно анализиран. Коначно, указали смо на предности и недостатке квантитативне, фреквенцијске и квалитативне анализе фонетског материјала у учбеничком комплету *Орбита*.

*Кључне речи:* фонетика, фонетски материјал, Предраг Пипер, учбеници *Орбита*, квантитативна, фреквенцијска и квалитативна анализа.

Our renowned Slavist and Russicist, Predrag Piper, was also an excellent methodologist of Russian language teaching, (co)author of numerous Russian language textbooks for primary and secondary schools. The subject of this paper will be phonetic material (segmental and suprasegmental material) in the textbook set *Orbita* for primary school. The material is classified according to the quantity and frequency of occurrence, and it is also qualitatively analyzed. Finally, we pointed out the advantages and disadvantages of quantitative, frequency and qualitative analysis of phonetic material in the *Orbita* textbook set.

*Key words:* phonetics, phonetic material, Predrag Piper, *Orbita* textbooks, quantitative, frequency and qualitative analysis.

**Ана ГОЛУБОВИЋ**  
**Београд**

## **АКАДЕМИК ПРЕДРАГ ПИПЕР И ЛИНГВИСТИЧКА БИБЛИОГРАФИЈА**

У импозантно разноврсном опусу академика Пипера интересовање за библиографије и рад на библиографијама из области славистичке лингвистике значајан су сегмент. Поштујући постојани низ својих претходника, лингвиста највишег реномеа, Пипер је израдом библиографија и подршком библиографском раду прожео целокупно своје стваралаштво. Академик Пипер је потписник како тематских библиографија објављиваних у научним часописима, тако и обимних монографских публикација. Резултати његовог рада са позиција уредника научних часописа и издавачких целина, ментора и професора јесу и библиографска остварења млађих научних сарадника, подржаних и вођених ентузијазмом и подстреком академика Пипера.

*Кључне речи:* славистичка библиографија, лингвистичка библиографија, персоналне библиографије.

In the impressively diverse opus of Academician Piper, interest and work on bibliographies in the field of Slavic linguistics are an important segment. Respecting the constant of his predecessors, the linguist of the highest reputation, the assembling bibliographies and support for bibliographic work are interwoven throughout his entire career. Academician Piper is an author of both thematic bibliographies published in scientific journals and extensive monographic publications. The result of his work as an editor of scientific journals and publishing collections, mentor and professor is also bibliographic achievements of younger scientific associates, supported and guided by the enthusiasm and encouragement of Academician Piper.

*Key words:* Slavic bibliography, linguistic bibliography, personal bibliographies.

---

Светлана Гољак  
Београд

## УСМЕНО ПРЕВОЂЕЊЕ НА ОСНОВНИМ И МАСТЕР СТУДИЈАМА РУСИСТИКЕ

У раду се разматра општетеоријски, културолошко-језички и методолошки аспект наставе из усменог превођења, на основу резултата рада на основним студијама русистике, као и на мастер студијама из конференцијског и стручног превођења. Истиче се традиција катедре славистике у настави превођења, а посебно допринос професора М. Сибиновића и професора П. Пипера.

*Кључне речи:* усмено превођење, консекутивно, симултано, технике превођења.

The paper deals with general theoretical, cultural-linguistic and methodological aspects of teaching of interpreting, based on the results of work on basic Russian studies, as well as master studies of conference interpreting and professional translation. The tradition of the Department of Slavic Studies in the teaching of interpretation and translation is emphasized, and especially the contribution of Professor M. Sibinović and Professor P. Piper.

*Key words:* interpreting, consecutive, simultaneous, interpreting techniques.

**Слађана ГРМАШ**  
**Кикинда**

## **MEDIA MANIPULATION ON RUSSIA. CENSORSHIP IN PUTIN'S RUSSIA THROUGH INACCURATE TRANSLATION OF WESTERN NEWS**

The topic of media manipulation worldwide is extremely popular nowadays in scholarly circles since it is a tool frequently used by various political parties for spreading political propaganda. Also, it is well known that such an issue is particularly the case in authoritarian countries like Russia, where media manipulation is widely used by the Kremlin to shape public opinion. What has been less studied and is my focus regarding this topic is the tendency to use the technique of inaccurate translation in the Russian mass media as one of the ways to influence public opinion.

Thus, the focus of my research is particularly on inaccurate translation from English to Russian. I will present on how the Russian media often inaccurately translates the news from English to Russian to follow the government's anti-Western sentiments of the day. If Russian relations with the West are bad, the anti-Western narrative in Russian mass media is present, and inaccurate translations contribute to forming such a narrative.

1. To demonstrate this hypothesis, in my presentation I will:
2. Give a short introduction on the topic.
3. Compare two text examples of inaccurate translation from English to Russian in the Russian media, highlighting the ways in which this is done.
4. Provide a brief conclusion by explaining the importance of mistranslation as a tool by the Kremlin to shape anti-Western sentiments among Russians.



Александра ЗАРКОВИЧ  
Баточина

## PARENTEZE ZE SLOVANSKÝCH JAZYKŮ V ROSOVĚ THESAURUS LINGVAE BOHEMICAЕ

Příspěvek pojednává o čtyřdílném česko latinsko německém slovníku Jana Václava Rosy *Thesaurus Linguae Bohemicae* z 17. století, který se dochoval pouze v rukopise, a pokusech o jeho vydání. V této práci jsme se zabývali konkrétním výzkumem lemmat slovanského původu z Neuberkova opisu, který je umístěn v Knihovně Národního muzea v Praze. Cílem práce bylo zjistit počet slov, specifikovat, jakým způsobem Rosa slovanské jazyky cituje, a nahradit je současným slovanským ekvivalentem. Analyzovaná slova jsme excerpovali z edice rukopisu, tj. transliterovaného elektronického přepisu slovníku, který vznikl v rámci grantového projektu *Komplexní filologický výzkum jazyka a literatury 17. a 18. století ve středoevropských souvislostech* (*Thesaurus* je dostupný na: [https://bara.ujc.cas.cz/slovniky/rosa/rosa\\_uvod.html](https://bara.ujc.cas.cz/slovniky/rosa/rosa_uvod.html)). Za zmínku nepochybně stojí i Rosova mluvnice *Grammatica Linguae Bohemicae* čili *Čečořečnost*, již se budeme věnovat, a ve které rovněž užívá lexikum slovanského původu.

*Klíčová slova:* Rosa, *Thesaurus Linguae Bohemicae*, *Grammatica Linguae Bohemicae*, *Čečořečnost*, lemma, lexikum slovanského původu, slovník, mluvnice.

The paper deals with Wenceslaus Johannes Rosa's four-volume Czech – Latin – German dictionary *Thesaurus Linguae Bohemicae* from the 17th century and attempts to be published, which is preserved only in the manuscript. In this work, we dealt with specific research of Slavic origin lemmas from Neuberk's copy located in the Library of the National Museum in Prague. The work aimed to determine the number of words, specify how Rosa cites Slavic languages, and replace them with the current Slavic equivalent. We excerpted the analyzed words from the edition of the manuscript, the transliterated electronic transcription of the dictionary created within the grant project *Comprehensive Philological Research of Language and Literature of the 17th and 18th Centuries in Central European Contexts* (*Thesaurus* is available at: [https://bara.ujc.cas.cz/slovniky/rosa/rosa\\_uvod.html](https://bara.ujc.cas.cz/slovniky/rosa/rosa_uvod.html)). Undoubtedly, Rosa's grammar *Grammatica Linguae Bohemicae* or *Čečořečnost* is that we will focus on and in which he also uses a Slavic origin lexicon.

*Keywords:* Rosa, *Thesaurus Linguae Bohemicae*, *Grammatica Linguae Bohemicae*, *Čečořečnost*, lemma, Slavic origin lexicon, dictionary, grammar.

---

**Желена Журјевна Иванова (Елена Юрьевна Иванова)**  
**Санкт-Петербург**

## **ПРЕДЛОЖЕНИЯ БЫТИЯ И ЛОКАЛИЗАЦИИ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ БОЛГАРСКОГО**

Ряд особенностей болгарского языка (оппозиция конструкций с бытийными *има* и *съм*, невозможность пропуска бытийного предиката, выражение определенности имен, наличие клитических падежных форм местоимений) дают возможность ответить на ряд дискуссионных вопросов, касающихся русских бытийных предложений. Так, в русском языке допускается нулевая реализация БЫТЬ в наст. времени, в связи с чем поднимается вопрос о том, удерживается ли та или иная разновидность безглагольного предложения (*На клумбе цветы. В футляре скрипка. Осторожно, здесь лужи*) в рамках бытийного типа и где проходит граница между локализацией и наличием.

Неоднозначным является и статус русских моделей, выражающих значение утилитарного или актуального наличия, а также конструкций с исчерпывающим перечислением. Материал болгарского языка позволяет уточнить эти вопросы.

---

**Милена ИВАНОВИЋ**  
**Београд**

## **СЕЛЕКТИВНО СТЕПЕНОВАЊЕ ОБЕЛЕЖЈА ПРОЦЕСУАЛНЕ СИТУАЦИЈЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ У ПОРЕЂЕЊУ СА УКРАЈИНСКИМ**

У раду се на основу теорије семантичких локализација анализирају средства изражавања селективног степеновања у сфери глагола у српском језику у поређењу са украјинским. У оба језика издвајају се средства на синтаксичком (одредбе, компаративне и адверзативне реченице), творбеном (мајоративна акционална класа) и лексичком (глаголске лексеме са одговарајућим значењем) нивоу.

Кључне речи: теорија семантичких локализација, селективно степеновање, глагол, синтаксичка, лексичка и творбена средства

Based on the theory of semantic localizations, we analyze the means of expressing comparison in the sphere of verbs in the Serbian and Ukrainian language. In both languages there are means on the syntactic (adverbial modifiers, comparative and adversarial clauses), lexical (verb lexemes with appropriate meaning) and derivation (majorative aktionsart class) level.

Keywords: theory of semantic localizations, comparison, verb, syntactic, word-formative and lexical means .

**Александар Александрович Иљасов**  
(Александр Александрович Илясов)  
Одеса

## **ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СЕРБСКОЙ ТОЛКОВОЙ ЛЕКСИКОГРАФИИ В XX СТОЛЕТИИ**

В истории лексикографии любого народа учеными выделяются следующие периоды: словарный, ранний словарный и период развитой лексикографии. Для сербской лексикографической традиции словарный период начинается примерно в середине XVIII века и продолжается вплоть до начала XIX века. Этот период закончился в 1818 году с появлением «Сербского словаря» Вука Стефановича Караджича. Однако уже к середине XIX века, с выходом второго издания «Сербского словаря» становится очевидным, что этот, безусловно, революционный лексикографический труд не может в полной мере выполнять функции толкового словаря сербского языка. Прежде всего, это связано с определенными трудностями при использовании словаря. Ведь для того, чтобы пользоваться словарем Вука, необходимо знать немецкий или латинский язык или дополнительно привлекать двуязычные (латино-сербские или немецко-сербские) словари. Сложность заключалась также в том, что уже второе издание «Сербского словаря» не отражало реального развития лексической системы сербского литературного языка.

Потребность сербского общества в одноязычном толковом словаре стала очевидной и острой к концу XIX века, что и побудило научные круги Сербии к новым лексикографическим изысканиям.

В статье рассмотрены особенности развития сербской толковой лексикографии в XX веке. Особое внимание сосредоточено на вопросе создания однотомных толковых словарей-справочников, поскольку словари этого типа имеют большое значение для повышения культуры речи общества.

*Ключевые слова:* сербистика, история лексикографии, толковый словарь.

The following periods are distinguished in the history of lexicography of any nation: vocabulary, early vocabulary and the period of advanced lexicography. For the Serbian lexicographical tradition, the dictionary period begins around the middle of the 18th century and lasts until the beginning of the 19th century. This period ended in 1818 with the appearance of Vuk Stefanovic Karadzic's «Serbian Dictionary». However, by the middle of the 19th century, with the publication of the second edition of the «Serbian Dictionary», it became clear that this revolutionary lexicographical work could not fully fulfill the functions of an explanatory dictionary of the Serbian language. First of all, this is due to certain difficulties in using the

dictionary. After all, in order to use Vuk's dictionary, you need to know German or Latin or additionally use bilingual (Latin-Serbian or German-Serbian) dictionaries. The difficulty was also that the second edition of the Serbian Dictionary did not reflect the real development of the lexical system of the Serbian literary language.

The need of Serbian society for a monolingual dictionary became obvious and acute by the end of the 19th century, which prompted Serbian scholars to pursue new lexicographical research.

The article considers the peculiarities of the development Serbian's interpretive lexicography in the XX century. Particular attention is paid to the creation of one-volume explanatory reference dictionaries, as dictionaries which have great importance for improving of speech culture in society.

*Keywords:* Serbian studies, Serbistics, history of lexicography, explanatory dictionary.

Людмила Александровна Ињутина, Татјана Сергејевна Шильникова  
(Людмила Александровна Инютина, Татьяна Сергеевна Шильникова)  
Новосибирск

## О РАЗВИТИИ РУССКОЙ КИРИЛЛИЧЕСКОЙ АЗБУКИ В СИБИРИ В XVII–XX ВЕКАХ

В докладе рассматривается проблема взаимообусловленности феноменов варьирования и языковой нормы. Теоретическое решение вопроса осуществлено на материале сибирской деловой письменности в начальный период формирования русского национального языка, поскольку именно переходные периоды характеризуются максимальным разнообразием формальных языковых средств для выражения той или иной семантики. В сибирских памятниках делового письма XVII века вариативность графических средств (букв славянской кириллицы) впервые выявлена и проанализирована в нормативном аспекте с помощью синхронно-диахронного подхода. Установлено, что употребление того или иного знака из двух возможных зависело как от внешних по отношению к графике причин (выгучка писца, традиции русского письма в целом), так и от его позиции в слове, хотя внешне носило бессистемный характер, ср.: два *зипуна* – четыре *зепуна*; Фомке *Федорову* – Фомка *Федоров*; *осмину* – *осмину* и др. Результаты исследования на региональном материале вариативности букв кириллицы и предпочтительного, равноправного или редкого их использования писцами проанализированы в свете тенденций развития русской азбуки в последующие эпохи (реформа Петра I XVIII века, изменения алфавита XIX–XX веков).

Обретение письменности и благодаря этому развитие литературных языков коренных народов Сибири рассмотрено в работе как итог взаимодействия языков и культур, как результат исследовательской деятельности российских ученых-лингвистов и подвижнической деятельности учителей и просветителей. В качестве примера описано создание в XX веке на основе русской кириллицы азбуки шорского языка – языка одного из малочисленных народов Западной Сибири.

*Ключевые слова:* кириллическая азбука, варьирование, языковая норма, русский язык в Сибири, памятники деловой письменности.

The report examines the problem of the interdependence of the phenomena of variation and language norms. The theoretical solution of the issue is carried out on the basis of the Siberian business writing in the initial period of the formation of the Russian national language, since it is the transitional periods that are characterized by the maximum variety of formal linguistic means for expressing one or another

---

semantics. In the Siberian manuscripts of business writing of the XVII century, the variability of graphic means (letters of the Slavic Cyrillic alphabet) was first identified and analyzed in a normative aspect using a synchronous-diachronic approach. We found that the use of one or another of the two possible signs depended both on external reasons in relation to the graph (the scribe's training, the traditions of Russian writing in general) and on his position in the word, although it was outwardly unsystematic, for example: два зипуна – четыре зепуна; Фомке Федорову – Фомка Федоров; осмину – осмину, etc. The results of the study on the regional material of the variability of Cyrillic letters and their preferred, equal or rare use by scribes are analyzed in the light of the trends in the development of the Russian alphabet in subsequent epochs (reform of Peter I of the XVIII century, changes in the alphabet of the XIX–XX centuries).

The acquisition of writing and, thanks to this, the development of literary languages of the indigenous peoples of Siberia is considered in the work as a result of the interaction of languages and cultures, as a result of the research activities of Russian linguists and the ascetic activities of teachers and educators. As an example, the creation of the alphabet of the Shor language, the language of one of the small peoples of Western Siberia, based on the Russian Cyrillic alphabet, is described in the XX century.

*Keywords:* Cyrillic alphabet, variation, language norm, Russian language in Siberia, manuscripts of business writing.

Екатерина ЯКУШКИНА (Екатерина Андреевна Якушкина)  
Москва

## СЕМАНТИКА ПОДАРКА В СЕРБСКОМ ЯЗЫКЕ И СЕРБСКОЙ НАРОДНОЙ КУЛЬТУРЕ

В докладе будет рассмотрено лексическое выражение семантики подарка в сербских народных говорах и стоящей за ними культурной традиции. Праславянское и общеславянское слово *дар* в сербской традиции связано прежде всего со свадьбой и рождением ребенка, дарение, приуроченное к этим событиям обозначается глаголом *даривати*. В отличие от этого действия, сербская семантическая инновация *поклон* в народных говорах обозначает отданную безвозмездно вещь вне связи с какими бы то ни было праздниками. По всей видимости, это свидетельствует о том, что общеславянское *дар* изначально имело сакральную семантику и не могло употребляться в секулярных контекстах. Третий вид подарка, обозначаемый словом *милости*, связан с не имеющими большой ценности приношениями гостей.

*Ключевые слова:* славянская этнолингвистика, славянская лексикология, сербский язык, сербские народные говоры, культурная семантика.

The paper studies the lexical expression of semantics of gift in Serbian dialects and the corresponding cultural tradition. The proto-Slavic and common Slavic word “dar” in the Serbian tradition is primarily associated with a wedding and the birth of a child. In contrast to this action, the Serbian semantic innovation “poklon” in dialects denotes a thing given away without any connection with any holidays. Apparently, this indicates that the common Slavic word “dar” originally had a sacred semantics and could not be used in secular contexts. The third type of gift, designated by the word “milošta”, is associated with the gifts that do not have much value.

*Keywords:* Slavic ethnolinguistics, Slavic lexicology, Serbian language, cultural semantics.



---

**Ирина Александровна ЖЕРМАШОВА (Ирина Александровна Ермашова)**  
**Познашь**

## **ИЗДАТЕЛЬСКАЯ ПОЛИТИКА (НА ПРИМЕРЕ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ «НУЛЕВЫХ»)**

В выступлении главным вопросом рассуждений будет влияние издательской и переводческой работы на рецепцию русской литературы «нулевых» в Польше. Насколько, как и почему сменился фокус внимания в этот период? Выбор первой декады столетия неслучайный. По мнению разных экспертов (культурных, экономических, политических и т.д.) – это была маленькая эпоха некоего мирного сосуществования России и внешнего мира, некий рестарт, обнуление, промежуток разрядки между политическими напряжениями, период выхода из изоляции России и желания вписаться в западный контекст. Впрочем, интерес был взаимный. Многим странам, в т.ч. Польше, захотелось через литературу, которую на тот период времени воспринималась как «документалка», снова познакомиться со сложной многоукладной страной.

In my speech/presentation I will mainly focus on the influence of publishing and translation works on the reception of Russian literature of the “nulevyh” in Poland. How much, how and why did the reception of the literature change during that period? The choice of the first decade of the century is not accidental. According to various experts (cultural, economic, political, etc.), this was a small era of a kind of peaceful coexistence between Russia and the outside world, a kind of restart, zeroing, an interval of detente between political tensions, a period of emerging from Russia’s isolation and a desire to fit into the Western context. However, the interest was mutual. Many countries, including Poland, wanted through literature, which at that time was perceived as a “documentary”, to get acquainted with a complex multi-structured country again.

**Вања ЈОВАНОВИЋ, Јована СТОЈАНОВИЋ, Ана ЦВЕТАНОВИЋ**  
**Београд**

## **КОНЦЕПТ СРЦА У СРПСКОМ И РУСКОМ ЈЕЗИКУ**

Концепт срца у српском и руском језику представљен је кроз контрастивно-концептуалну анализу лексеме срце у датим језицима на основу реконструисаних лексикографских одредница у једнојезичним речницима, грађе прикупљене на основу корпуса, издвојених концептуалних метафора и спроведеног асоцијативног експеримента. Након анализе установљено је да концепт срца у српском и руском језику у највећој мери јесте подударан, али су јасне и различитости и одступања. Самим тим, закључиле смо да се наивна слика света ових двају народа, поред очекиваних сличности, узрокованих блиском сродношћу ових двају језика и њихових носилаца, односно, руског и српског народа у одређеној мери ипак разликује. Уочено је да су примарни елементи концепта срце заједнички српском и руском народу: срце као витални човеков орган и срце као центар човекових емоција и расположења. Размимоилажење у концепту приметно је у ботаничком аспекту употребе речи срце у српском језику, нпр. девојачко (удовичко) срце или срце од чемерике, које се не среће у руском. У нашем истраживању смо дошле до закључка да се разлике које су некада постојале више не срећу, што се види на примеру метафоре СРЦЕ је ХРАНА која се данас среће како у српском, тако и у руском језику. Тиме смо поставиле питање динамике промена у концептуализацији.

*Кључне речи:* концепт, срце, концептуализација, наивна слика света, гешталт, концептуална метафора, језичка личност.

The concept of heart the Serbian and Russian Languages is presented through contrastive-conceptual analysis of the lexeme heart in given languages based on the reconstructed lexicographic definitions in the explanatory dictionaries, material collected based on the corpus, selected conceptual metaphors and conducted association experiment. After the analysis, it was established that the concept of heart in Serbian and Russian is mostly the same, but the differences and discrepancies have also been noticed. Thus, we concluded that the naïve picture of the world of these two nations, in addition to the expected similarities, caused by the close relatedness of these two languages and their speakers, that is, the Russian and Serbian people, to some extent still differs. It was noticed that the primary elements of the concept of heart are common to Serbs and Russians: the heart as a vital human organ and the heart as the center of human emotions and states of mind. Differences in the concept are noticeable in the botanical aspect of the use of the word heart in the Serbian Language, e.g. *devojačko (udovičko) srce* (Asian bleeding heart) or *srce od čemerike* (heart of corn lily), which is not found in Russian. In

---

our research, we came to the conclusion that the discrepancies that once existed no longer exist, which is noticeable in the example of the metaphor HEART is FOOD that is found today in both Serbian and Russian. Thus, we raised the question of the dynamics of changes in conceptualization.

*Key words:* concept, heart, conceptualization, naïve picture of the world, gestalt, conceptual metaphor, linguistic personality.

**Јелена Јочић**  
**Београд**

**ФРАЗЕОЛОГИЗМИ У УЏБЕНИЦИМА  
ЗА РУСКИ ЈЕЗИК ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ  
ОРБИТА I–IV И ДАВАЙТЕ ДРУЖИТЬ! I–IV**

У овом раду бавићемо се корпусном анализом фразеологизама ексцерпираних из уџбеника за руски језик за основну школу Орбита I – IV и Давайте дружить! I – IV. Поред квантитативне и квалитативне анализе, овим истраживањем биће обухваћена и структурно-семантичка и лингвокултуролошка анализа ексцерпираних примера.

*Кључне речи:* фразеологија, лингвокултурологија, уџбеник руског језика.

In this paper, we will deal with the corpus analysis of phraseology excerpted from the Russian language textbooks for primary school *Орбита I - IV* and *Давайте дружить! I - IV*. In addition to quantitative and qualitative analysis, this research will also include structural-semantic and and linguo-cultural analysis of excerpted examples.

*Keywords:* phraseology, linguoculturology, Russian language textbook.

**Вера Сергејевна КАРТАВЕНКО (Вера Сергеевна Картавенко)**  
Смоленск

## **ЛЕКСИКА ПАМЯТНИКОВ ДЕЛОВОЙ ПИСЬМЕННОСТИ В ЛИНГВОИСТОЧНИКОВЕДЧЕСКОМ АСПЕКТЕ**

В статье рассматриваются некоторые особенности лексики памятников деловой письменности XVII–XVIII веков одного из западных регионов Русского государства – Смоленского края. Выбор региона исследования определяется теми историческими условиями, в которых находился Смоленский край на протяжении длительного периода (пограничное положение края во все предшествующие эпохи, вхождение его в состав Литовского, а затем – Польского государства). Как следствие этого – наличие в лексике края не только общерусских слов, но и многочисленных заимствований. В статье определяются лингвистические и экстралингвистические факторы, повлиявшие на отбор лексических элементов. Специфика физико-географических условий региона, хозяйственно-экономические, социальные, бытовые, культурные черты нашли отражение в текстах деловой письменности. Документы различных жанров достаточно информативны и представляют сведения обо всех сторонах жизни людей. Земельные и межевые споры, торговые отношения, военные события, производственные и промысловые вопросы и многое другое – все это представлено в документах центральной и местной деловой письменности.

При изучении языка деловой письменности отмечается синтез разнородных элементов: от старославянских, высоких слов до разговорных и сниженных, просторечных, а также заимствований из разных языков. Употребление книжных слов характерно для распорядительных документов. Разговорная и просторечная лексика представлена, как правило, в челобитных, жалобах, прошениях, допросах, приходо-расходных книгах, таможенных книгах и т.п. Вместе с тем стилистически сниженные слова могли содержаться в указах, так как они были необходимы для понимания содержания документа.

*Ключевые слова:* деловая письменность, язык, лингвистические факторы, регион, жанр, старославянизмы, разговорная лексика, просторечная лексика, источниковедение.

The article discusses some features of the vocabulary of business writing monuments of the XVII–XVIII centuries of one of the western regions of the Russian state – the Smolensk Region. The choice of the research region is determined by the historical conditions in which the Smolensk Region was located for a long

period (the border position of the region in all previous epochs, its entry into the Lithuanian and then Polish state. As a consequence of this, the presence of not only all-Russian words in the vocabulary of the region, but also numerous borrowings. The article defines linguistic and extralinguistic factors that influenced the selection of lexical elements. The specifics of the physical and geographical conditions of the region, economic, social, everyday, cultural features are reflected in the texts of business writing. Documents of various genres are quite informative and provide information about all aspects of people's lives. Land and boundary disputes, trade relations, military events, industrial and commercial issues and much more – all this is presented in documents of central and local business writing.

When studying the language of business writing, a synthesis of heterogeneous elements is noted: from Old Slavonic, high words to colloquial and reduced, colloquial, as well as borrowings from different languages. The use of book words is typical for administrative documents. Colloquial and colloquial vocabulary is presented, as a rule, in petitions, complaints, petitions, interrogations, account books, customs books, etc. At the same time, stylistically reduced words could be contained in decrees, since they were necessary for understanding the content of the document.

*Keywords:* business writing, language, linguistic factors, region, genre, Old Slavonic, colloquial vocabulary, vernacular vocabulary, source studies.

**Ненад КЕБАРА**  
**Крагујевац**

## **СЛОВО О ПОЛКУ ИГОРОВУ – АЛФАТЕКСТ РУСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ У СВЕТЛУ ПРЕПЕВА НА СРПСКИ ЈЕЗИК М. П. СУРЕПА**

Слово о полку Игорову, упркос његовом касном открићу, представља алфатекст руске књижевности. Ту чињеницу проверавамо на иманентним својствима народног искуства сублимираном у вредностима аутентичног мита, чији настанак је подложен законитостима духовног преображаја (одуховљења), којим настаје и стварност оригиналног књижевног дела. У раду ову хипотезу књижевно-онтолошки проверавамо на преводу Слова и на неким коментарима српскога преводиоца Милорада Панића Сурепа, стављеним у контекст историјских поетичких ставова Д. С. Лихачова. У нашој интерпретацији руководимо се принципима творења мита, књижевног стварања и типом културе у којој је настало Слово.

*Кључне речи:* многобоштво, хришћанство, мит, туђи говор, парадигматски тип културе.

Слово о полку Игореве, несмотря на его позднее обнаружение, является альфатекстом русской литературы. Мы проверяем этот факт на имманентных свойствах народного опыта, сублимированных в ценностях аутентичного мифа, происхождение которого подчиняется законам духовного преобразования (одухотворения), создающего реальность оригинального литературного произведения. В данной работе мы проверяем эту гипотезу литературно-онтологически на переводе Слова и некоторых комментариях сербского переводчика Милорада Панича Сурепа, помещенных в контекст исторических поэтических установок Д. С. Лихачова. В своей интерпретации мы руководствуемся принципами мифотворчества, литературного творчества и типом культуры, в которой возникло Слово.

*Ключевые слова:* политеизм, христианство, миф, чужая речь, парадигматический тип культуры.

**Драгана КЕРКЕЗ**  
**Београд**

## **КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА ЖРТВЕ У СВЕТЛУ ТЕОРИЈЕ СЕМАНТИЧКИХ ЛОКАЛИЗАЦИЈА**

Предмет анализе у овом раду јесте матефоричка концептуализација жртве и жртвености у савременом руском и српском језику. Теоријско-методолшко основу рада чини теорија семантичких локализација.

*Кључне речи:* жртва, жртвеност, концепт, концептуална метафора, просторна метафора, теорија семантичких локализација.

**Наташа КЕСЕРОВИЋ**  
**Београд**

## **МОГУЋНОСТ ОДРЖАЊА И РЕВИТАЛИЗАЦИЈЕ ЧЕШКОГ ЈЕЗИКА ЧЕХА У СРБИЈИ И ЊЕГОВА УЛОГА У ОЧУВАЊУ ЊИХОВОГ ЕТНОКУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА**

Педесетих година 19. века су на просторима јужног Баната били настањени многобројни чешки колонисти. Данас, међутим, према Попису становништва из 2011. године, у Србији живи свега 1824 припадника чешке националне мањине. У овом раду ћемо се бавити проблемом језичке асимилације мањинског чешког језика са већинским српским језиком, као и питањем да ли замена језика негативно утиче на очување етнонационалног идентитета Чеха у Србији. Са тим у вези позваћемо се на теренска истраживања аутора који су се до сада бавили испитивањем чешког језика у Србији и тиме илустровати свеопшти утисак о степену асимилације који из тих проучавања произилази. У великом броју радова примећени су напори владиних и невладиних организација које приређују различите манифестације у циљу очувања етнонационалног духа и културне баштине чешке националне мањине у Србији. Стога ћемо истражити такозвану „онлајн видљивост” напора Амбасаде Републике Чешке у Београду, Националног савета чешке националне мањине у Србији и организација Чешких беседа, са циљем да увидимо у којој мери су ове активности усмерене ка промовисању учења чешког језика и да ли је припадницима националне мањине омогућен лак приступ курсевима чешког језика. У циљу наглашавања важности одржања и ревитализације језика етничких мањинских заједница, позваћемо се на радове стручњака из области социолингвистике, етнолингвистике и лингвистике уопште, и тиме донети закључке у ком правцу би требало усмерити даља истраживања како би се међу припадницима чешке националне мањине развила свест о важности и предностима одржања језика њихових предака.

*Кључне речи:* Чеси у Србији, ревитализација, одржање и замена језика, етнонационални идентитет, етничка мањина, асимилација.

In the 1950s, numerous families of Czech colonists have settled in the southern Banat area in Serbia. Today, according to the data provided by the Statistical Office of the Republic of Serbia, 1824 members of this ethnic minority live in Serbia. In this paper, our goal is to research the problem of linguistic assimilation of Czech minority language with Serbian majority language, in order to conclude whether the replacement of the language always exclusively leads to the inability



of maintaining the ethno-national identity, in this case the identity of the Czechs in Serbia. Furthermore, in order to illustrate the importance of language maintenance and its revitalization among ethnic minority communities, we will not only refer to the works of experts in the field of sociolinguistics and ethnolinguistics, but we will also pay attention to works and papers that depict the efforts of governmental and non-governmental organizations in lifting the ethno-national spirit and preserving the cultural heritage of the Czech national minority in Serbia. Moreover, we would like to explore the “online visibility” of these efforts in order to see if, and in what way, they aspire to motivate and encourage members of the Czech national minority to learn and thus revitalize the language of their ancestors. We hope that this paper will show in which direction the following research should go in order to help and support the maintenance and survival of the Czech language in Serbia.

*Keywords:* Czech minority in Serbia, language revitalization, maintenance and language shift, ethno-national identity, ethnic minority, language and cultural assimilation.

**Ксенија КОНЧАРЕВИЋ**  
**Београд**

## **О ЈЕДНОМ ДОБУ И О СЕБИ (МЕМОАРИСТИКА АКАДЕМИКА ПРЕДРАГА ПИПЕРА)**

Када је 1897. године велики руски слависта Ф. И. Буслајев објавио своја сећања *Мои воспоминания*, вероватно није ни слутио да је тиме међу првима отворио област славистичке мемоаристике, која се стално попуњава новим обимним прилозима, чији су аутори, поред других, Матија Мурко, Рудолф Моле, Ватрослав Јагић, Роман Јакобсон, Александар Исаченко, а од релативно новијих Самуил Б. Бернштејн (*Зигзаги памяти*), Ирена Грицкат (*У лебдивом ходу*), Милосав Бабовић (*Време и судбине*), Миливоје Јовановић (*Пет копчејака испод језика*), Душан Панковић (*Лирски мемоари*), Драган Недељковић (*Издајека светлост, И светлост изблиза, Из дубине – светлост*), Владимир Мошин (*Под грузом*), Милорад Живанчевић (*Оностранство*), Витомир Вулетић (*Сусрети са собом*) и други. Академик Предраг Пипер своја сећања уобличио је у две књиге: *Из славистичке ризнице : разговори с Предрагом Пипером* / [разговоре водио] Милош Јевтић. – Београд : Београдска књига ; Ваљево : Кеј, 2002. – 118 стр. ; – (Колекција Одговори ; 111) и *Трагом Речи : разговори са Предрагом Пипером* / [разговоре водио Милош Јевтић]. – Београд : Београдска књига, 2009. – 183 стр. (Колекција Одговори / [Милош Јевтић] ; књ. 170). У раду се разматрају Пиперова сећања на доба његовог школовања и студирања, на професоре који су на њега пресудно утицали, на најзначајније слависте са којима се упознао и са којима је сарађивао, једном речју, приказује се његова интелектуална биографија кроз самоспознају и саморефлексију, али и његово виђење епохе у којој је живео и стварао. Посебно се узима у обзир чињеница да је академик Пипер био истакнути истраживач историје српске славистике и лингвистичке русистике напосе.

*Кључне речи:* Предраг Пипер (1950–2021), славистичка мемоаристика, историја српске славистике, историја српске лингвистичке русистике.

When in 1897 the great Russian Slavist F. I. Buslaev published his memoirs *Мои воспоминания* (*My Memories*), he probably had no idea that he was among the first to open the field of Slavic memoiristics, which has constantly been enriched with new extensive writings, whose authors are, among others, Matija Murko, Rudolf Mole, Vatroslav Jagić, Roman Jakobson, Alexander Isachenko, and from the relatively more recent ones Samuil B. Bernstein (*Зигзаги памяти / Zigzags of Memory*), Irena Grickat (*У лебдивом ходу / In the Hovering Walk*), Milosav

Babovich (*Време и судбине / Time and Destiny*), Milivoje Jovanovich (*Пет копејака испод језика / Five Kopecks Under the Tongue*), Dushan Pankovich (*Лирски мемоари / Lyrical Memoirs*), Dragan Nedeljkovich (*Издајека светлост, И светлост изблиза, Из дубине – светлост / Light from Afar, And Light up Close, From the Depths Light*), Vladimir Moshin (*Под грузом / Under the Load*), Milorad Zhivanchevich (*Оностранство / Beyondness*), Vitomir Vuletich (*Сусрети са собом / Meetings with Oneself*) and others. Academician Predrag Piper shaped his memories into two books: *Из славистичке ризнице: разговори с Предрагом Пунером (From the Slavic Treasury: Interviews with Predrag Piper)* / [interviews led by Milosh Jevtich]. – Belgrade: Beogradska knjiga; Valjevo: Kej, 2002. – 118 p.; – (*Колекција Одговори / Collection Answers*; 111) and *Трагом Речи : разговори са Предрагом Пунером / In the Footsteps of the Word: Interviews with Predrag Piper* / [interviews led by Milosh Jevtić]. – Belgrade: Beogradska knjiga, 2009. – 183 p. (*Колекција Одговори / Collection Answers* / [Milosh Jevtich]; book 170). The paper discusses Piper's memories of his school education and studies, the professors who had crucial influence on him, the most important Slavists who he met and with whom he cooperated, in a word, his intellectual biography through self-knowledge and self-reflection, but also his vision of the era in which he lived and worked. Special attention is paid to the fact that Academician Piper was a prominent researcher of the history of Serbian Slavic studies and linguistic Russian studies in particular.

*Keywords:* Predrag Piper (1950-2021), Slavic memoiristics, history of Serbian Slavic studies, history of Serbian linguistic Russian studies.

**Олга Алексејевна КОРОЛЬОВА (Ольга Алексеевна Королева)**  
**Смоленск**

## **К ВОПРОСУ О ТОПОНИМИЧЕСКИХ ГАПАКСАХ**

В докладе рассматриваются названия древнерусских городов, которые выявлены в письменных источниках один раз. Подобные наименования принято называть топонимическими гапаксами. Однако вопрос терминологии до сих пор остается спорным. Сталкиваясь с гапаксами, исследователи называют их по-разному: ошибки (Д.С. Лихачев), «тёмные» (В.И. Чернышев), «несуществующие», «фантастические», «призрачные» (И.Г. Добродомов, А.Ю. Козлова), «слова-фантомы» (А.Ф. Журавлёв, А.Н. Шаламова), «мнимые слова» и «лексикографическая фикция» (А.М. Молдован), псевдогапаксы (А.Б. Страхович, М.И. Чернышева).

Представитель одного из подходов (в узком понимании) считает, что подобного рода слова являются следствием ошибочного чтения источников, неточной записи слышанного или искаженной еще до чтения передачи слов на письме и печати. Эти слова являются фактом письменного языка, т.к. были зафиксированы в опубликованных памятниках письменности.

*Ключевые слова:* гапакс, псевдогапакс, топоним, название, город, летопись.

The report examines names of ancient Russian towns which only occur in written sources once. Such names are usually called toponymic hapaxes. However, the terminology is still controversial. Different researchers use different terms: mistakes (D. Likhachev), “dark” (V. Chernyshov), “non-existent”, “fantastic”, “ghostly” (I. Dobrodomov, A. Kozlova), “phantom words” (A. Zhuravlev, A. Shalamova), “imaginary words” and “lexicographic fiction” (A. Moldovan), pseudohapaxes (A. Strakhovich, M. Chernyshova).

A representative of one of the approaches (in the narrow sense) believes that words of this kind are the result of erroneous reading of sources, inaccurate recording of what was heard or initial distortion of words in writing and printing. These words are a fact of the written language, because they are present in the published written records.

*Keywords:* hapax, pseudohapax, toponim, name, town, chronicle.

---

**Ивана КОЧЕВСКИ**  
**Београд**

## **О МОТИВУ „ИЗГУБЉЕНЕ ДЕЦЕ” У ИСТОИМЕНОМ РОМАНУ ДАНИЈЕЛЕ ХОДРОВЕ**

У раду настојимо да анализирамо мотив изгубљене деце како бисмо утврдили његову улогу у формирању иницијацијског романа. Полазна основа је однос између мајки и ћерки који се чита и тумачи као митолошка матрица која се кроз роман понавља. Будући да је могуће приступити анализи романа Ходрове кроз интердисциплинарни дискурс, књижевна анализа се ослања на становишта изречена у психоанализи кад је у питању управо овај однос мајки и ћерки, као и када је у питању тумачење сна, односно иницијацијски роман као жанр. С тим у вези се ослањамо на теоријску литературу Ингрид Ридел, Ериха Нојмана, Карла Густава Јунга, Џејмса Хилмана, Данијеле Ходрове и других. Резултати истраживања би требало да одреде место митских и психолошких аспеката у поетици романа Ходрове.

*Кључне речи:* чешка књижевност, Данијела Ходрова, иницијацијски роман, изгубљена деца, сан, митска матрица.

In this paper, we try to analyze the motive of lost children to determine its role in the formation of the initiation novel. The starting point in this study is the relationship between mothers and daughters, which could be read and interpreted as a mythological matrix that is repeated throughout the novel. Since it is possible to approach the analysis of Hodrová's novel through interdisciplinary discourse, the literary interpretation relies on the views expressed in psychoanalysis when it comes to the relationship between mothers and daughters, as when it comes to dream interpretation or initiation novel as a genre. In this regard, we rely on the theoretical literature of Ingrid Riedel, Erich Neumann, Karl Gustav Jung, James Hillman, Daniela Hodrová, and others. The results of the research should determine the place of mythical and psychological aspects in the poetics of Hodrová's novel.

*Keywords:* Czech literature, Daniela Hodrová, the initiation novel, lost children, dream, mythical matrix.

**Нели Александровна КРАСОВСКА**  
(Нелли Александровна Красовская)

Тула

## **НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ РЕПРЕЗЕНТАЦИИ ДВИЖЕНИЯ В ТВОРЧЕСТВЕ РУССКИХ ПИСАТЕЛЕЙ**

Для рассмотрения семантики движения были выбраны рассказы из творческого наследия Л.Н. Толстого, Ф.М. Достоевского и сказ, принадлежащий перу Н.С. Лескова. В целом было определено, что в основе представления о движении лежат глаголы с указанной семантикой, они и составляют ядро семантического поля. Это глаголы в корнями -ход-, -ид-, -бег(ж)-, -ех(зд)-. Ближняя и дальняя периферия семантического поля «Движение» заметным образом отличается в произведениях разных авторов. Так, в рассказах Л.Н. Толстого физическое движение связано с пониманием движения духовного, с изменениями, происходящими в душе человека. Заметим, что нами в основном анализировались рассказы, относящиеся к циклу «народных рассказов», в частности нами были рассмотрены такие произведения, как «Чем люди живы», «Где Бог, там и любовь». В рассказе Ф.М. Достоевского «Мальчик у Христа на ёлке» движение приобретает дополнительные смыслы и эмоциональную окраску в двух разных частях рассказа. Эти дополнительные оттенки появляются за счет слов, которые можно отнести к зоне периферии семантического поля «Движение», это слова, которые указывают на манеру движения, на место движения, на способ перемещения. В сказе Н.С. Лескова «Сказ о тульском косом Левше и о стальной блохе» физическое движение приводит в конце концов к отрицательным результатам, ведет к негативным последствиям, а вот отсутствие физического движения, полное уединение, наоборот, способно принести большие плоды.

В итоге можно говорить о том, что рассмотрение семантики движения в некоторых рассказах русских писателей способно пролить свет на особенности идиостиля авторов, на то, как представляется движение в художественном произведении, какие дополнительные смыслы оно может приобретать.

*Ключевые слова:* движение, семантика, семантическое поле, русские писатели, рассказ, художественная литература.

To consider the semantics of the movement, stories from the creative heritage of L.N. Tolstoy, F.M. Dostoevsky and a skaz written by N.S. Leskov. In general, it was determined that the concept of movement is based on verbs with the specified semantics, and they constitute the core of the semantic field. These are verbs in the

---

roots -hod-, -id-, -beg (w) -, -ex (zd) -. The near and far periphery of the semantic field “Movement” is noticeably different in the works of different authors. So, in the stories of L.N. Tolstoy’s physical movement is associated with an understanding of the spiritual movement, with the changes taking place in the human soul. Note that we mainly analyzed stories related to the cycle of “folk stories”, in particular, we examined such works as “How people live”, “Where God is, there is love.” In the story of F.M. Dostoevsky’s “Boy at Christ’s on the Christmas Tree” movement takes on additional meanings and emotional coloring in two different parts of the story. These additional shades appear due to words that can be attributed to the zone of the periphery of the semantic field “Movement”, these are words that indicate the manner of movement, the place of movement, the way of movement. In the tale of N.S. Leskov’s “The Tale of the Tula scythe Lefty and the steel flea” physical movement ultimately leads to negative results, leads to negative consequences, but the lack of physical movement, complete solitude, on the contrary, can bear great fruit.

As a result, we can say that the consideration of the semantics of movement in some stories of Russian writers is able to shed light on the peculiarities of the authors’ idiostyle, on how the movement is represented in a work of art, what additional meanings it can acquire.

*Key words:* movement, semantics, semantic field, Russian writers, story, fiction.

**Ана КРЕЧМЕР**  
**Беч**

## **ЧОВЕК ИЗА ТЕКСТА (ВИЂЕЊЕ СВЕТА У ПОЗНОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ СЛАВИЈИ)**

Анализа писмености предстандардног периода представља драгоцен извор за реконструкцију не само језичког узуса прошлости и његову динамику, већ и начин виђења света, оно што се зове «језичка слика света», укључујући и то како су људи тада видели и схватали свет, себе и своје друштво. Овде ће такав приступ бити представљен на примеру завршне фазе Православне Славије на источнословенској и српској текстовној грађи 17. и с почетка 18. века.

Приказ је базиран на нашем моделу анализе чији конкретан предмет представља конкретан текст са свим својим особинама. Поред саме језичке анализе она још обухвата и текстолошке ознаке, као и социолингвистичке и (лингво)културолошке.

Рад је углавном посвећен двома последњим које ће бити приказане у оквиру контрастивне анализе њихових дистинктивних особина. Источнословенски текстовни корпус је при томе представљен приватном преписком позне Московске Русије (1603–1731 гг.), а српски «Славеносрпским хроникама» Ђорђа Бранковића које су настале на самој граници 17. и 18. века.

Помоћу једне такве анализе дају се испољити како инваријантне ознаке културне парадигме старе Православне Славије по којим се она суштински разликовала од неправославних словенских и западноевропског културног модела, тако и варијативност, диференцијација унутар саме Православне Славије. Наша истраживања показују да је таква диференцијација нарочито била изражена у завршном периоду културног јединства православних Словена, уочи прелаза на културне моделе новог доба.



---

**Ана Маргарета Лацокова**  
**(Anna Margaréta Lačoková)**  
**Нови Сад**

## **PODOBY POZNANIA SKÚMANÝCH SLOVENSKÝCH A SRBSKÝCH BIBLICKÝCH FRAZÉM U VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV**

V príspevku sa zameriavame na parciálne výsledky získané komplexným výskumom slovenskej a srbskej biblickej frazeológie, v rámci ktorého bolo analyzovaných 1193 slovenských a 1285 srbských frazém a parémií. Výskum sa zakladal predovšetkým na formovaní a analýze fondu slovenských a srbských biblických jednotiek, ktoré sme excerpovali zo slovníkov a iných jazykových príručiek. Na túto problematiku sme chceli nazrieť aj cez prizmu jej používateľov. S tým cieľom bol koncipovaný dotazník, na základe ktorého sme zisťovali mieru porozumenia a podoby poznania slovenských a srbských biblických frazeologických jednotiek v úze vojvodinských Slovákov.

Dotazník bol formovaný v súlade so všeobecným teoretickým vymedzením a diferenciaciou biblických frazém, ako aj pozorným výberom frazeologických jednotiek s dôrazom na kontrastívny charakter práce a dotazníkovú metódu. Realizoval sa priamo v teréne, ako aj online, pričom bola vzorka respondentov pozorne kvantitatívno-kvalitatívne volená.

Na základe výsledkov možno konštatovať, že rozdiely medzi poznaním slovenských a srbských frazém sú zanedbateľné. Najväčšie percento odpovedí svedčí o poznaní slovníkovej podoby jednotiek, slovenských alebo srbských, avšak v odpovediach sa prejavilo aj nárečie a to vo forme nespisovných konštrukcií, nárečových koncoviek a nárečovej podoby lexém a určité odpovede svedčia i o vplyve slovensko-srbského bilingvizmu na skúmanú problematiku.

*Kľúčové slová:* biblická frazeológia, vojvodinskí Slováci, slovensko-srbský bilingvizmus, vplyv nárečia.

The focus of this paper is on the partial results obtained by a complex research of Slovakian and Serbian biblical phrasemes in which were analysed 1193 Slovakian and 1285 Serbian biblical phraseological units. Research was funded mainly on forming and analysing the fund of Slovakian and Serbian phrasemes which were excerpted from dictionaries and other linguistic reference books. However, we were also interested in understanding this issue through a prism of their users. For

the purpose of checking the knowledge of the collected phrasems in Slovak-Serbian bilingual speakers in Vojvodina, we conducted a survey.

The survey was formed in accordance with general theoretical definition and division of biblical phrasems, and with careful selection of units considering the contrastive character of the paper. The survey was conducted directly in the field, as well as online. Respondents were carefully quantitatively-qualitatively selected.

Based on the results, it can be stated that the differences between the knowledge of Slovak and Serbian idioms are negligible. The largest percentage of answers indicate knowledge of the dictionary form of units, Slovak or Serbian, but the answers also show the impact of dialect and influence of Slovak-Serbian bilingualism on the researched issue.

*Key words:* biblical phraseology, Vojvodinian Slovaks, Slovak-Serbian bilingualism, impact of dialect.

---

**Ирина Станиславовна Лоренц**  
**Познарь**

## **СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ КАК СПОСОБ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОЦЕССА ОСВОЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ ИНОСТРАНЦЕВ. ОНЛАЙН-КУРСЫ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ**

Статья посвящена использованию систем онлайн-обучения русскому языку как иностранному. Представлена проблема использования дистанционного метода обучения русскому языку на современном этапе развития образования. Показаны современные технологии, позволяющие изучать русский язык в самых труднодоступных регионах, а также возможность развития русскоязычных лексических навыков посредством программы Skype, которая является общедоступной. Можно также отметить преимущества использования социальных сетей в организации процесса обучения русскому языку. Социальные сети могут рассматриваться как источник текстового материала, как площадка для коммуникации и как пространство для демонстрации прогресса в обучении, который может быть оценён носителями языка, что положительно влияет на мотивацию учащихся.

*Ключевые слова:* дистанционное обучение, лексика, русский язык, социальные сети, онлайн-курсы, преподаватель русского языка, компьютерные технологии, русский язык как иностранный.

The article is dedicated to the usage of online learning systems for Russian as a foreign language. Therefore, it presents the problem of using remote learning method of Russian language at the contemporary stage of the development of education. Modern technologies that enable studying Russian language in the most inaccessible regions are presented, as well as the possibility of developing Russian-language lexical skills utilizing widely available application Skype. Benefits of using social networks in managing the process of teaching Russian language is presented as well. Social media can be perceived as a source of textual material, as a platform for communication and as a space for demonstrating learning progress that can be assessed online by native speakers, which positively affects student motivation.

*Keywords:* remote learning, vocabulary, Russian language, social networks, online courses, Russian language teachers, computer technologies, Russian as a foreign language.

Ана МАКИШОВА (Anna Makišová), Драгана РАДОВАНОВИЋ  
Нови Сад

## SLOVENSKÁ VOJVODINSKÁ LEXIKA V NÁREČOVÝCH SLOVNÍKOCH

V práci sa zameriame na štyri slovníky, v ktorých je obsiahnutá nárečová lexika z Pivnice, Kovačice, Starej Pazovy a Padiny. Lexika je zahrnutá v týchto slovníkoch: Krátky slovník nárečia slovenského pivnického autora Antona Habovštiaka, Krátky slovník nárečia slovenského kovačického autora Jána Špringeľa, Slovenská nárečová lexika Starej Pazovy autorky Anny Marićovej a Krátky nárečový slovník jazyka padinského slovenského autorky Jarmily Gerbocovej. Keď porovnáme uvedené slovníky môžeme konštatovať, že slovník *Slovenská nárečová lexika Starej Pazovy* je čo do rozsahu najobsiahlejší. Každé heslo je rozpracované, uvádza sa bohatá exemplifikácia. Exemplifikácia predstavuje kontext, v ktorom sa slovo konkretizuje v základnom a prenesenom význame. Slovníky o pivnickom a kovačickom nárečí sú vreckové. Vedľa slovníkovej časti v úvodných častiach sú súvislé texty zapísané v pivnickom a kovačickom nárečí. V slovníkovej časti gramatické údaje sa neuvádzajú, vedľa nárečového slova zapísaného fonetickou transkripciou (okrem menších rozdielov) uvádza sa spisovná podoba jazyka. Slovník o padinskom nárečí zostavila historička a etnografka z bratislavského múzea Jarmila Gerbocová Krátky nárečový slovník jazyka padinského slovenského. V porovnaní s predchádzajúcimi dvomi uvedenými slovníkmi je o niečo rozsiahlejší, podobne koncipovaný, gramatické, štylistické kvalifikátory a údaje o pôvode slova sa neuvádzajú.

V práci poukážeme ako je spracovaná nárečová lexika v každom z uvedených slovníkov, ako sú spracované jednotlivé heslá, ako sa dodržiava a uplatňuje verejná čitateľská transkripcia.

*Kľúčové slová:* slovník, dialektológia, exemplifikácia, verejná čitateľská transkripcia.

In this work we will focus on four dictionaries, which contain dialect vocabulary from Pivnice, Kovačice, Stará Pazova and Padina. The lexicon is included in the following dictionaries: A Short Dialect Dictionary of the Slovak by author Anton Habovštiak from Pivnica, A Short Dialect Dictionary of the Slovak by author Ján Špringeľ from Kovačica, Slovak Dialect Lexicon of Stara Pazova by Anna Marićová and A Short Dialect Dictionary by the author Jarmila Gerbocová from Padina. When we compare the mentioned dictionaries, we can state that the dictionary Slovak dialect lexicon of Stara Pazova is the most comprehensive in scope. Each word is worked out in detail, a rich exemplification is mentioned. Exemplifi-

cation is the context in which a word is concretized in a basic and transmitted sense. Dictionaries about the dialect from Pivnica and Kovačica are pocket dictionaries. In addition to the dictionary part in the introductory parts, there are coherent texts written in the Pivnica and Kovačica dialect. In the dictionary part, grammatical data are not given, next to the dialect word written in phonetic transcription (except for minor differences), the written form of the language is given. The dictionary about the Padin dialect was compiled by the historian and ethnographer from the Bratislava Museum Jarmila Gerbocová A short dialect dictionary of the Padin Slovak language. Compared to the previous two mentioned dictionaries, it is a bit more extensive, similarly conceived, grammatical, stylistic qualifiers and data on the origin of the word are not given.

In this work we will point out how the dialect lexicon is processed in each of the mentioned dictionaries, how the individual words are processed, how the public reading transcription is observed and applied.

Key words: dictionary, dialectology, exemplification, public reading transcription.

**Ана Марић**  
**Београд**

## **СРПСКА ДОКУМЕНТАРНА ДРАМА И ПОЗОРИШТЕ**

У реферату ћемо најпре представити доминантне карактеристике које одликују једну врсту драмских текстова и позоришних изведби и изискују њихово смештање у категорију документарне драме/документарног позоришта. Истовремено нас занимају драма и њено оваплоћење на сцени због тесне – готово неразлучиве – повезаности текста и поставке у документарном формату. Укратко ћемо представити историјат документарне драме и позоришта у Србији смештајући тако жанр у светски контекст. Тај контекст нам пружа теоријску и методолошку окосницу за даље истраживање документарних драмских текстова. Циљ рада је да на примеру одабраних текстова анализирамо доминантне одлике ове врсте драмског и позоришног стваралаштва и утврдимо евентуалне специфичности жанра у српској средини.

*Кључне речи:* документарна драма, документарно позориште, српска драмска и позоришна продукција.

In the paper, we will first present the dominant characteristics that are typical for one type of dramatic texts and theatrical performances and require their placement in the category of documentary drama / documentary theater. We are interested in drama and its embodiment on the stage at the same time due to the close - almost indistinguishable - connection between the text and the setting in the documentary format. We will briefly present the history of documentary drama and theater in Serbia, thus placing the genre in a global context. This context provides us with a theoretical and methodological framework for further research of documentary plays. The aim of this paper is to analyze the dominant features of this type of dramatic and theatrical creation on the example of selected texts and to determine the possible specifics of the genre in the Serbian environment.

*Key words:* documentary drama, documentary theater, Serbian drama and theater production.

Сања Милићевић  
Бања Лука

## О КОМПОНЕНТИ *КОШКА/МАЧКА* У РУСКОЈ И СРПСКОЈ ФРАЗЕОЛОГИЈИ

У раду се, на материјалу руског и српског језика, анализирају фразеологизми који у себи садрже компоненту *кошка/мачка*. Будући да се у језику сваког друштва одражавају социокултурни и историјски фактори који су утицали на његов развој, зоонимска лексика заузима веома важно мјесто у фразеолошком корпусу свих словенских језика. Материјал истраживања чине фразеолошке јединице које су ексерпирани из руских и српских лексикографских извора. Примјери, који су подвргнути конфронтационој анализи, разврставају се на основу формалних граматичких критеријума. На основу такве класификације утврђују се заједничке карактеристике функционисања зоонимске компоненте као и појединачне специфичности фразеологизма са компонентом *кошка/мачка* у руском и српском језику. Указује се на мјесто мачке у митолошкој слици свијета Словена, али и на њену перцепцију у савременом свијету. Са такве позиције сагледавају се семантичке карактеристике истраживаних фразеологизма, односно метафоричке слике које су помоћу њих изграђене.

*Кључне ријечи:* фразеологизми, устаљени изрази, зооними, конфронтациона анализа, мачка.

The paper analyzes the phraseology that contains the cat / *кошка* component on the material of the Russian and Serbian languages. Since the language of every society reflects the socio-cultural and historical factors that influenced its development, zoonymic vocabulary holds a very important place in the phraseological corpus of all Slavic languages. The research material consists of phraseological units excerpted from Russian and Serbian lexicographical sources. Examples, which are subjected to confrontational analysis, are classified on the basis of formal grammatical criteria. On the basis of such a classification, the common characteristics of the functioning of the zoonymic component are determined, as well as the individual specifics of phraseology with the cat / *кошка* component in the Russian and Serbian languages. The place of the cat in the mythological picture of the Slavic world is pointed out, along with its perception in the modern world. From such a position, the semantic characteristics of the researched phraseology are considered, that is, the metaphorical images that were created with their help.

*Keywords:* phraseology, collocations, zoonyms, confrontational analysis, cat.

**Кристина Микавица**  
**Београд**

## **РУССКАЯ И СЕРБСКАЯ КОММУНИКАТИВНАЯ КУЛЬТУРА В АКАДЕМИЧЕСКОЙ СФЕРЕ (СИТУАТИВНАЯ МОДЕЛЬ АНАЛИЗА)**

Изучение коммуникативной культуры народа необходимо для успешного достижения целей межкультурного общения. Незнание общепринятых для данного народа правил и особенностей коммуникационной культуры может привести к провалу коммуникативного акта даже при условии блестящего (но формального) владения языком.

В данной работе объектом исследования является коммуникативное поведение сербов и русских в сфере академического общения. Цель исследования: описание коммуникативной культуры сербов и русских в определенных стандартных ситуациях, присущих академической сфере общения, а также обнаружение сходств и различий в коммуникативном поведении сербов и русских в пределах данных ситуаций.

*Ключевые слова:* коммуникативная культура, коммуникативная ситуация, академическое общение, русский язык, сербский язык.

The study of the national communicative culture is necessary for successful intercultural communication. Ignorance of general rules and features in communication culture of a certain nation leads to the fail of a communicative act, even under comfortable conditions, such as a brilliant knowledge of the language.

The object of this study is Serbian and Russian communicative behavior in the sphere of academic communication. The purpose of the study is illustration of Serbian and Russian communicative cultures in the standard situations inherent in the academic sphere of communication, as well as the discovery of similarities and differences in the Serbian and Russian communicative behaviors within these situations.

*Key words:* communicational culture, communicational situation, academic sphere of communication, Russian, Serbian.



Биљана МИРЧЕВСКА-БОШЕВА  
Скопје

## ФРАЗЕОЛОШКАТА СЛИКА НА МЕЃУЧОВЕЧКИТЕ ОДНОСИ

Предмет на интерес на овој труд се меѓучовечките односи и нивното изразување со помош на зоонимните фраземи во македонскиот и во рускиот јазик.

Природата и квалитетот на меѓучовечките односи, степенот на соработка, доверба и меѓусебно почитување, специфичната психолошка атмосфера и емоционалната поврзаност меѓу луѓето се обработени според моделот на Видович-Болт (Vidovic Bolt 2011: 128–134) каде се опфатени меѓусебното разбирање, рамноправниот однос наспроти омаловажувањето, карањето, озборувањето, измамата, неслогата, телесното казнување, убиството и друго.

Целта на овој труд е да се претстави разнообразната и богата сликата за меѓучовечките односи создадена со помош на фраземи кои во својот состав имаат зооним, да се утврди механизмот на формирање на значењето во овие единици и да се согледаат разликите и сличностите во овој сегмент од фразеолошките фондови на двата разгледувани јазици.

*Клучни зборови:* фразеологија, зооними, меѓучовечки односи, македонски јазик, руски јазик.

The subject of interest of this paper is interpersonal relations and their expression through zoonymic phrasemes in Macedonian and Russian.

The nature and quality of interpersonal relationships, the degree of cooperation, trust and mutual respect, the specific psychological atmosphere and the emotional connection between people are processed according to the Vidovic-Bolt model (Vidovic Bolt 2011: 128–134) which includes mutual understanding, equality in relationship on one side and humiliation, scolding, gossip, deception, dissent, punishment, murder etc.

The purpose of this paper is to present the diverse and rich picture of interpersonal relationships created with the help of phrasemes that have a zoonim as their component, to determine the mechanism of meaning formation in these units and to see the differences and similarities in this segment of phraseological funds in both languages considered.

*Keywords:* phraseology, zoonyms, interpersonal relations, Macedonian language, Russian language.

**Катарина Митрићевић-Штепанек**  
**Београд**

## **О ЈЕДНОМ ВУЛГАРИЗМУ У ЧЕШКОМ ЈЕЗИКУ И ЊЕГОВИМ ЕКВИВАЛЕНТИМА У СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ**

У раду ће бити речи о вулгаризму *kurva* у чешком језику и о његовим еквивалентима у српском и енглеском језику. На материјалу Чешког националног корпуса (*Český národní korpus*) биће анализирана семантика и функција дате лексеме, са посебним освртом на њену секундарну функцију узвика. На основу примера из књижевних дела и филмских титлова, који су обухваћени корпусом, утврдиће се еквиваленти у српском и енглеском језику. Резултати истраживања биће упоређени са постојећим лексикографским дефиницијама у једнојезичним и двојезичним речницима и указаће се на могућности њиховог прецизирања или допуне.

*Кључне речи:* вулгаризам, семантика, функција, чешки језик, српски језик, енглески језик, еквивалент, Чешки национални корпус.

The paper will discuss the vulgarism *kurva* in the Czech language and its equivalents in Serbian and English. The semantics and function of the given lexeme will be analyzed on the material of the Czech National Corpus (*Český národní korpus*), with special reference to its secondary function of interjection. Based on the examples from literary works and film subtitles, which are included in the corpus, the equivalents in Serbian and English will be determined. The results of the research will be compared with the existing lexicographic definitions in monolingual and bilingual dictionaries and the possibilities of their specifying or addition will be pointed out.

*Key words:* vulgarism, semantics, function, Czech language, Serbian language, English language, equivalent, Czech National Corpus.

---

Галина-Марија Миџић  
Бања Лука

## ГОНЧАРОВЉЕВ *ОБЛОМОВ* У КОНТЕКСТУ РУСКИХ ИСТРАЖИВАЊА ЈЕЗИЧКЕ СЛИКЕ СВЕТА

У раду се бавимо романом *Обломов* И. А. Гончарова у контексту руских истраживања језичке слике света. Овај роман представља веома погодан материјал за истраживање језичке слике света, јер даје приказ *руског човека* и *руске душе*. Покушаћемо да покажемо како се речима попут *воля*, *вольный*, *лень*, *простор*, *душа*, *тоска* може описати руска душа, руски човек, и да оне без обзира на умеће преводиоца, тешко могу да искажу сву пуноћу значења на другим језицима.

*Кључне речи:* језичка слика света, руска душа, Обломов, воля, лень, простор.

This paper deals with I. A. Goncharov's novel *Oblomov* in the context of Russian studies into the linguistic picture of the world. What makes *Oblomov* highly suitable material for exploring the linguistic picture of the world is its depiction of the essence of the *Russian man* and the *Russian soul*. The words Goncharov uses in his work present the Russian spirit very precisely. This paper attempts to show how words such as *воля*, *вольный*, *лень*, *простор*, *душа*, *тоска* can be used to describe the Russian soul, the Russian man, and that – despite the skill and efforts of translators – other languages can hardly fully convey their meaning.

*Keywords:* linguistic picture of the world, Russian soul, Oblomov, воля, лень, простор.

Зорица Младеновић  
Београд

## МЕМОАРИ СИМЕОНА ПИШЧЕВИЋА У ДРУГОЈ КЊИЗИ СЕОБА МИЛОША ЦРЊАНСКОГ: КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА

Намера рада је да се методом поређења и компаративном анализом утврди веза између мемоарско-биографске прозе Симеона Пишчевића и романа *Друга књига Сеоба* Милоша Црњанског, посебно имајући у виду историјску основу на којој почива романескна прича. У раду ће се спровести језичко-стилска и анализа приступа друштвено-историјским темама, са циљем да се утврди у којој мери су *Мемоари* С. Пишчевића присутни у роману Милоша Црњанског, односно да се укаже на одбир тема и мотива који је Црњански начинио узевши за подтекст Пишчевићево сећање. Посебан нагласак биће на сликама рата и представи аустроугарске, односно, војске Руске Царевине. Теоретску основу за спровођење истраживања једним делом чини литература која се бави изучавањем стила, пре свега аутора Ранка Бугарског, као и одговарајући избор из теоријских текстова који се баве изучавањем прозе Милоша Црњанског, аутора Мила Ломпара, Горане Раичевић и Михајла Пантића.

*Кључне речи:* Сеобе, Црњански, Мемоари, Симеон Пишчевић, стил.

The aim of this paper is to show connection between the memoir-biographical prose of Simeon Pišćević and the novel *Druga knjiga Seoba* written by Miloš Crnjanski. Having in mind the importance and role of history in Crnjanski's novel, and Pišćević's autobiographical writing, comparative analysis will be used to point out the specific view of both authors. In the paper will be made linguistic and stylistic analysis as well as approaches to socio-historical review, with the aim of determining the presence of *Memoirs* of S. Pišćević in Miloš Crnjanski's novel. At the same time will be shown the method that Crnjanski used to select the topics and motives for his novel, especially having in mind that he is taking Pišćević's remembrance as a subtext. Special emphasis will be on the pictures of the war and the performances of the army, Austro-Hungarian at one and at the other side. The theoretical basis for conducting the research is the literature dealing with the study of style, primarily of the author Ranko Bugarski, as well as the appropriate selection of theoretical texts dealing with the study of prose by Milos Crnjanski: Milo Lompar, Gorana Raicevic and Mihajlo Pantic.

*Keywords:* Migrations, Crnjanski, Memoirs, Simeon Pišćević, style.

Азра Мушовић  
Нови Пазар

## ЛОЛИТА ПРЕ *ЛОЛИТЕ* – ИСТОРИЈА ЈЕДНЕ ОПСЕСИЈЕ – *ЧАРОБЊАК И СМЕХ У МРАКУ* ВЛАДИМИРА НАБОКОВА

Један од највећих представника савремене књижевности XX века, постмодерниста руско-америчког канона Владимир Набоков, који у поговору *Лолити* себе назива „антропоморфним божанством”, тврдио је да основни сукоб у књижевности није између ликова, већ између читаоца и аутора. У раној новели *Чаробњак* (1939) и роману *Смех у таму* (1938), он даје *заметак* онога што постаје чувено постмодернистичко преиспитивање односа између стварности и уметности, а на чему се базирају његова познија дела.

Описујући *Чаробњака* као „први мали заметак Лолите”, при чему се наслов односи на мотив „зачараног ловца” у каснијем роману, Набоков предаторску жудњу средовечног протагонисте преображава у идилични *сан*, поигравајући се атмосфером бајколиког и надреалног. У *Смеху у таму*, протагонисткиња Марго је ветропираста тинејџерка, пишчев прототип за славну Лолиту, дат кроз истраживање природе љубави, третиране у роману кроз тематику лицемерја, преваре и лажи. Рад истражује повезаност ових дела кроз мотив *опсесије*, али и кроз њихово независно набоковљевско истраживање идеја историјског, опсесивног и културолошког у људској природи. Тиме Набоков, као један од најзначајнијих прозних писаца XX века и врхунски стилиста, који је беспрекорно владао руским и енглеским језиком, отелотворује у свом опусу – кроз перспективу руске и америчке традиције – саму есенцију естетике постмодерне, приказујући човека, савременог индивидуалца, растрзаног између идеја стварности, илузије и имагинације.

*Кључне речи:* традиција, опсесија, надреализам, постмодерна, култура, стварност, илузија, имагинација, савремена књижевност.

One of the greatest representatives of the 20<sup>th</sup> century contemporary literature, postmodernist of Russian-American canon Vladimir Nabokov, who calls himself an “anthropomorphic deity” in the afterword to *Lolita*, claimed that the basic conflict in literature is not between characters, but between readers and author. In the early novella *The Enchanter* (1939) and the novel *Laughter in the Dark* (1938), he embarks on what is becoming a famous postmodern re-examination of the relationship between reality and art, on which his later works are based.

Describing *The Enchanter* as “the first little throb of Lolita”, with the title referring to the motif of the “enchanted hunter” in the later novel, Nabokov

transforms the predatory longing of the middle-aged protagonist into an idyllic dream, playing with an atmosphere of fairytale and surreal. In *Laughter in the Dark*, the protagonist Margo is a frivolous teenager, the writer's prototype for the famous Lolita, given through research into the nature of love, treated in the novel through the themes of hypocrisy, deception and lies. The paper aims at presenting the connection between these works through the motive of obsession, but also through their independent Nabokovian research into the ideas of the historical, obsessive and cultural in human nature. Thus Nabokov, as one of the most prominent prose writers of the 20<sup>th</sup> century and a refined stylist, who mastered perfectly both Russian and English, embodies in his oeuvre – through the perspective of Russian and American tradition – the very essence of postmodern aesthetics, depicting a man, a modern individual torn between the ideas of reality, illusion and imagination.

*Keywords:* tradition, obsession, surrealism, postmodern, culture, reality, illusion, imagination, contemporary literature.

**Олга Николајевна Новак (Ольга Николаевна Новак)**  
Одеса

## **СЕРБИСТИКА НА СТРАНИЦАХ ИЗДАНИЯ «СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ЗБІРНИК»**

В 1996 году по инициативе и непосредственном участии выдающегося сербокроатиста проф. Аделаиды Константиновны Смольской на филологическом факультете Одесского национального университета им. И. И. Мечникова появилось новое научное издание – «Слов'янський збірник». Журнал, в котором освещался широкий круг славистических проблем (история, типология, фонетика, грамматика, диалектология славянских языков, славянская палеография, ономастика, фольклористика и др.), сразу же привлек к себе внимание славистов в Украине и за ее пределами. С самих первых выпусков сербистика была неотъемлемой и важной частью сборника. На страницах «Славянского сборника» украинские слависты чаще всего затрагивали вопросы сербской ономастики, лексикографии, фонетики и грамматики, а так же проблемы преподавания сербского языка как иностранного. В журнале печатались работы не только украинских, но и сербских лингвистов: Предрага Пипера, Богдана Терзича, Елки Матияшевич, Златы Бойевич, Александра Милановича, Деяна Айдачича и др. После ухода в мир иной главного редактора журнала проф. А. К. Смольской кафедра общего и славянского языкознания под руководством проф. Н. И. Зубова, а позднее проф. Е. А. Войцовой до 2020 года продолжала подготовку и издание журнала (всего вышло 23 выпуска), старалась сохранить традиции изучения сербского языка и культуры, а также научные контакты с сербскими коллегами. В статье представлен анализ публикаций в области сербистики во всех выпусках «Славянского сборника».

*Ключевые слова:* «Слов'янський збірник», история славистики, сербистика, Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова.

In 1996, with the initiative and direct participation of prominent Serbo-Croatist Prof. Adelaida Konstantinovna Smolskaya, a new scientific publication, “Slov`yanskyu zbirnyk” (Slavic Anthology) was published at the Faculty of Philology of I. I. Mechnikov Odessa National University. It covers a wide range of Slavic problems (history, typology, phonetics, grammar, dialectology of Slavonic languages, Slavonic palaeography, onomastics, folklore, etc). From the very first issues, Serbistics was an integral and an important part of the anthology. On the pages of the “Slavic Anthology” Ukrainian Slavists most often touched upon issues of Serbian onomastics, lexicography, phonetics and grammar, as well as problems of teaching Serbian as a foreign language. The journal published works not only of Ukrainian, but also of Serbian linguists: Predrag Piper, Bogdan Terzić, Jelka Mati-

jašević, Zlata Bojević, A. Milanović, D. Ajdacić and others. After passing away of the editor-in-chief, prof. A. K. Smolskaya, until 2020 the Chair of General and Slavic Linguistics, under the leadership of Prof. N. I. Zubov, and later on Prof. E. A. Voytseva, continued preparing and publishing the journal (altogether 23 issues were published), and tried to preserve traditions of studying the Serbian language and culture, as well as scientific contacts with Serbian colleagues. The article presents an analysis of publications in the field of Serbian studies in all the issues of the “Slavic Anthology”.

*Keywords:* “Slov`yanskyy zbirnyk”, history of Slavic Studies, Serbian Studies, I. I. Mechnikov Odessa National University.

**Мотоки НОМАЧИ (Motoki Nomachi)**  
**Сапоро**

## **AVRAM MRAZOVIĆ'S IDIOLECT REVISITED**

Avram Mrazović, one of the most eminent pedagogists among Serbs in the 18th and 19th centuries, through his publications played an important role in the language policy among Serbs „from bottom up“. Mrazović's idiolect has been analyzed by various scholars such as Albijanić (1970), Xruščeva (2003) and others. However, those previous works on Mrazović did not pay much attention to the fact that Mrazović used various linguistic registers and he changed his style from time to time. This kind of his linguistic dynamism has not been discussed enough yet. Considering that, I will analyze Mrazović's idiolect in his publications and will also try to unmask the dynamics of his sociolinguistic stance and linguistic ideology that could have been a driving force for him to change his styles.



**Борис НОРМАН**  
**Минск**

## **О СЕМАНТИЧЕСКОМ СИНТАКСИСЕ АКАДЕМИКА ПРЕДРАГА ПИПЕРА**

Недавно ушедший от нас академик Предраг Пипер внес огромный вклад в развитие грамматической теории на материале славянских языков. В докладе дается обзор синтаксической концепции ученого главным образом по основополагающей части в капитальном коллективном труде «Синтаксис савременога српског језика. Проста реченица» (2005) и двум сборникам его статей («Лингвистичка русистика. Студије и чланци», 2012; «Лингвистичка славистика. Студије и чланци», 2014). Продолжая идеи М. Ивич, Л. Теньера, Ф. Данеша, П. Пипер обогатил учение о высказывании и предикате как его организующем центре. Выбор предиката означает определение структуры ситуации и функций ее участников (таких, как агенс, объект, инструмент, место и т.д.). Роли этих участников выполняются, как правило, именами существительными. (В коллективном «Синтаксисе» представлена подробная система функциональной нагрузки падежей сербского языка). Важно, что наряду со «свободными» падежными формами в качестве полноправных носителей синтаксических значений рассматриваются формы «связанные» – это сочетания существительных с предлогами. Так реализуется идея Е. Куриловича о предлоге как «субморфеме» в составе конфикса («кругового аффикса»). Описание простого предложения в направлении «от содержания к форме» – это отличная реализация идей «активной грамматики» (по Л.В. Щербе). Речь идет о механизмах порождения высказывания, соотносящих референтную ситуацию с ментальным опытом и интенциями говорящего. Соответственно, в круг внимания ученого попадают такие категории, как персональность, диатеза, модальность, вокативность (специфическая для сербского языка категория), интеррогативность, каузативность и др. Специальные штудии Предраг Пипер посвятил таким категориям, как оптативность, эксцессивность, эксцептивность и др. Все эти феномены, как известно, составляют область интересов функциональной грамматики XX–XXI века. Так концепция замечательного сербского ученого вписывается в европейский и мировой контекст.

*Ключевые слова:* Предраг Пипер, семантический синтаксис, предикат, высказывание, славянские языки.

Academician Predrag Pieper, who recently left us, made a huge contribution to the development of grammatical theory based on the material of the Slavic languages. The report provides an overview of the syntactic concept of the scientist, mainly on the fundamental part in the capital collective work “Syntax of the Modern Serbian

Language. Simple sentence” (2005) and two collections of his articles (“Linguistic Russian Studies”, 2012; “Linguistic Slavic Studies”, 2014). Continuing the ideas of M. Ivich, L. Tenier, F. Danesh, P. Pieper enriched the theory of the utterance and the predicate as its organizing center. Choosing a predicate means determining the structure of a situation and the functions of its participants (such as an agent, object, instrument, place, etc.). The roles of these participants are performed, as a rule, by nouns. (The collective “Syntax” presents a detailed system of functional loading of the cases of the Serbian language). It is important that along with the “free” case forms, the forms “connected” are considered as full-fledged carriers of syntactic meanings – these are combinations of nouns with prepositions. In such a way E. Kurilovich’s idea of a preposition as a “submorphic” in the confix (“circular affix”) is realized. The description of a simple sentence in the direction “from content to form” is an excellent implementation of the ideas of “active grammar” (according to L.V. Shcherba). The scientist is talking about the mechanisms of generating utterances that correlate the reference situation with the mental experience and intentions of the speaker. Accordingly, such categories as personality, diathesis, modality, vocalism (a category specific for the Serbian language), interrogativity, causativity, etc. fall into the scientist’s circle of attention. Predrag Pieper devoted his special studies to such categories as optativity, excessivity, exceptivity, etc. All these phenomena, as we know, constitute the area of interest for functional grammar of the XX-XXI centuries. This is how the concept of the outstanding Serbian scientist fits into the European and world context.

*Keywords:* Predrag Pieper, semantic syntax, predicate, utterance, Slavic languages.

**Желена Аркадјевна Осипова (Елена Аркадьевна Осипова)**  
**Москва**

## **ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИЗУЧЕНИЯ СЕРБСКОГО ГЕРОИЧЕСКОГО ЭПОСА В ТРУДАХ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ СЛАВИСТОВ ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XIX ВЕКА**

В докладе на фоне развития отечественного славяноведения первой половины XIX века рассматриваются побудительные мотивы интереса научной общественности к изучению произведений сербской народной поэзии. Показана взаимосвязь исследования сербского фольклора со становлением лексикографических навыков у отдельных ученых (Вук Караджич, И.И. Срезневский). На основе обращения к трудам славистов В.И. Ламанского, И.И. Срезневского, А.А. Майкова сделан вывод, что памятники народной словесности послужили для них ценным языковым и этнографическим материалом для изучения истории сербского языка и культуры. Для научной и культурной общественности, ориентированной на укрепление славянского единства, это было значимо не только с сугубо научной точки зрения, но и с геополитической. Особое внимание уделено теме актуальности научного наследия русских славистов XIX века для изучения и укрепления сербко-русских культурных и литературных связей на современном этапе.

*Ключевые слова:* лингвокультурология, общеславянский литературный язык, сербские народные песни, русские слависты.

Against the background of the development of Russian Slavic studies in the first half of the XIX century, the report examines the motivating motives of the scientific community's interest in the study of works of Serbian folk poetry. The interrelation of the study of Serbian folklore with the formation of lexicographic skills among individual scientists (Vuk Karadzic, I.I. Sreznevsky) is shown. Based on the reference to the works of Slavists V.I. Lamansky, I.I. Sreznevsky, A.A. Maikov, it is concluded that the monuments of folk literature served for them as valuable linguistic and ethnographic material for studying the history of the Serbian language and culture. For the scientific and cultural community focused on strengthening Slavic unity, this was significant not only from a purely scientific point of view, but also from a geopolitical point of view. Russian Slavists paid special attention to the topic of the relevance of the scientific heritage of the Russian Slavists of the XIX century for the study and strengthening of Serbian-Russian cultural and literary ties at the present stage.

*Keywords:* linguoculturology, common Slavic literary language, Serbian folk songs, Russian Slavists.

Душан-Владислав ПАЖБЕРСКИ  
Гдањск

## ХЈЕРОЊИМ ДЕРДОВСКИ (1852–1902), ЊЕГОВО СТВАРАЛАШТВО И ЊЕГОВА УЛОГА У ПЛАНИРАЊУ КАШУПСКОГ ЈЕЗИКА

Хјероњим Дердовски, најзначајнији и први кашупски песник, чије су три најпознатије поеме доживеле 19 издања, оставио је трага и у планирању кашупског језика. Иако није био аутор ниједног значајнијег рада посвећеног језику, он је на кашупски језик пресудно утицао својим литерарним радом. Аутор жели да утврди, што је могуће прецизније, каква је језичка политика коју предлаже у својим делима сам Дердовски. Рад је део шире анализе језичког планирања у кашупском језику.

*Кључне речи:* Хјероњим Дердовски, Кашуби, кашупски језик, језичко планирање, језичка политика, кашупска поезија.

Hieronim Derdowski, the most important and the first Kashubian poet, whose three the best known poems reached 19 issues, left his sign in planing of Kashubian language. He didn't wrote any important article on Kashubian language, but he influenced on it by his literary work. Author likes to state in the most precize way, what was language politics which was proposed by Derdowski in his literary works. Article is part of the wider analysis of language planing in Kashubian.

*Key words:* Hieronim Derdowski, Kashubian, Kashubs, language planing, language politics, Kashubian poetry.

Маријана Папрић  
Београд

## ПРОФЕСОР ПРЕДРАГ ПИПЕР КАО АУТОР УЏБЕНИКА ЗА ОСНОВНУ И СРЕДЊУ ШКОЛУ

У богатом истраживачком, научном и педагошком опусу професора Пипера значајно место заузима рад на уџбеницима руског језика за основну и средњу школу. У раду дајемо преглед ауторских, тј. коауторских уџбеника професора Пипера који су почев од 90-их година публиковани континуирано готово пуне две деценије.

Уџбенике сагледавамо из теоријског и практичног аспекта. Теоријски аспект обухвата анализу структурног плана уџбеника, повезаност са другим елементима уџбеничког комплета, као и улогу коју он има у наставном процесу као основно средство рада у свим фазама учења. Практични аспекти односе се на анализу садржаја, организацију језичког и говорног материјала у оквиру микроцелина, текстуалне прилоге, систем вежбања, основне комуникативне функције, као и заступљеност елемената националне и руске културе.

Предмет анализе представљају уџбеници из серија *Давайте дружить* и *Орбита* за основну школу, као и серија уџбеника намењена ученицима гимназија и средњих стручних школа за почетни ниво учења. Анализа коју смо спровели показује да наведени уџбеници у многим својим аспектима представљају новину, те су као такви доживели бројна издања, од којих нека и данас имају примену у настави. Велика пажња поклања се комуникативним садржајима, посебно дијалогској форми и комуникативним ситуацијама из свакодневног живота. Снажно је изражен васпитни план уџбеника. Афирмишу се позитивне вредности – живот у породици, пријатељство, љубав према природи, спорту, култури, науци, учењу. Уџбеници су писани у складу са савременим стандардима и методама учења, те у многим елементима представљају прекретницу у развоју домаће уџбеничке литературе у области учења страних језика.

*Кључне речи:* уџбеник, руски језик, основна школа, средња школа.

The work of Professor Piper on Russian language textbooks for primary and secondary school has a significant place in his extensive research, scientific, and pedagogical opus. In this paper we give an overview of

Professor Piper's authored and co-authored textbooks which have been published continuously for almost two decades since the 1990s.

The textbooks are analyzed from both theoretical and practical aspects. The theoretical aspect includes the analysis of the structural plan of the textbooks, the connection with other elements of the textbook set, as well as the role it has in the teaching process as a basic tool in all phases of learning. The practical aspects relate to the analysis of the content, organization of language and speech material within micro-units, textual contributions, the system of practicing, basic communicative functions, as well as the representation of elements of national and Russian culture.

The subject of the analysis are the textbooks from the series *Давайте дружить* and *Орбита* for primary school, as well as the series of textbooks intended for high school and secondary vocational school students for the initial level of learning. The analysis we conducted shows that the above-mentioned textbooks are in many aspects a novelty, and as such they have had numerous editions and reprints, out of which some are still used in teaching. The textbooks focus largely on communicative content, especially the dialogue form and communicative situations from everyday life. The educational aspect of the textbooks is strongly emphasized. In addition, positive values are affirmed – family life, friendship, love for nature, sports, culture, science, and learning. The textbooks were written in accordance with modern standards and teaching methods, and in many elements, they represent a turning point in the development of the national textbook literature in the field of foreign language teaching and learning.

*Keywords:* textbook, Russian language, primary school, secondary school.

---

**Мака Муратовна Патијева (Макка Муратовна Патиева)**  
**Тјумењ**

## **ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО В ВОЕННОМ ВУЗЕ**

Статья посвящена особенностям преподавания русского языка как иностранного в военном вузе. Рассматриваются вопросы использования регионального культурного наследия в процессе преподавания русского языка как иностранного в качестве патриотического воспитания курсантов, даются методические рекомендации по работе с краеведческим материалом. Автор подчеркивает важность комплексного подхода к данным вопросам, обращает внимание на необходимость толерантного подхода в процессе обучения. Русский язык является языком межнационального общения в государствах СНГ. Это определяет необходимость поиска новых путей его преподавания. Русская культура рассматривается как часть мировой культуры, определяющая роль России в мировом сообществе. Интерес к русской культуре, к отражению в ней общечеловеческих ценностей является важным мотивом для изучения русского языка; При обучении русскому языку как иностранному прививается уважение к материальной, духовной культуре народов, населяющих Россию. Обучение иностранному языку связано с обучением иностранной культуре и межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: русский язык как иностранный, толерантное воспитание, региональное культурное наследие, музей, история.

The article is devoted to teaching Russian as a foreign language at a military university. The issues of using the regional cultural heritage in the process of teaching Russian as a foreign language as a patriotic education of cadets are considered, methodological recommendations for working with local history material are given. The author emphasizes the importance of an integrated approach to these issues, draws attention to the need for a tolerant approach in the learning process. The Russian language is the language of interethnic communication in the CIS states. This determines the need to search for new ways of teaching it. Russian culture is viewed as a part of world culture, which determines the role of Russia in the world community. Interest in Russian culture, in the reflection of universal human values in it, is an important motive for learning the Russian language. When teaching

Russian as a foreign language, respect for the material, spiritual culture of the peoples inhabiting Russia is instilled. Teaching a foreign language is associated with teaching foreign culture and intercultural communication.

Keywords: Russian as a foreign language, tolerant education, regional cultural heritage, museum, history.

**Марија ПАУНОВА**  
**Скопље**

## **ЛИНГВОКУЛТУРЕМАТА *ИТАР* ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК: СИНХРОНИЈА И ДИЈАХРОНИЈА**

Основно внимание во трудот ќе се посвети на една од основните единици на лингвокултурологијата, односно на лингвокултуремата. Фокусот на статијата е на дискурзивна анализа на употребата на лингвокултуремата *итар* во македонскиот јазик, и тоа од синхронска и од дијахронска позиција. Врз примери од различни типови текстови се укажува на архетипот *итар*.

*Клучни зборови:* лингвокултурама, архетип, дискурс, лексема, синхронија, дијахронија.

The main attention is paid to lingvokulturema, one of the structural units of lingvoculturology. The key point of the article is discursive analysis of the using of lingvokulturema *itar* in Macedonian Language: from synchronic and diachronic positions. The basic archetypes of the *itar* are shown on the example of different types of texts.

*Keywords:* lingvokulturema, archetype, discourse, synchrony and diachrony.



Стефана Пауновић Родић  
Београд

## МОДЕЛИ ПРЕДЛОШКО-ПАДЕЖНИХ КОНСТРУКЦИЈА СА ПРОСТОРНИМ ЗНАЧЕЊЕМ У САВРЕМЕНОМ СЛОВАЧКОМ ЈЕЗИКУ У ПОРЕЂЕЊУ СА СРПСКИМ

Предмет овога рада су предлошко-падежне конструкције са просторним значењем (ППКПЗ) у савременом словачком језику у поређењу са српским. Систем ППКПЗ посматра се као најразвијенији семантички подсистем и у предлошком систему и у систему средстава којима се изражава семантичка категорија простора. У истраживању се полази од хипотезе да системи ППКПЗ у оба језика показују знатан степен сличности, али и разлике које се уочавају не само у разликама између јединица инвентара датих система у ова два словенска језика, него и у различитим структурним односима. У раду је примењен контрастивни приступ а теоријски оквир чини теорија семантичких локализација, до сада успешно примењивана на описе српског, руског, македонског, пољског словеначког језика. Основни корпус чини белетристичка грађа допуњена грађом из других функционалних стилова, лексикографски извори и електронски корпуси оба истраживана језика. Резултати истраживања могли би превходно бити корисни за шире контрастивне описе словачког и српског језика и наставу словачког језика у српској средини.

*Кључне речи:* предлошко-падежне конструкције, просторно значење, теорија семантичких локализација, словачки језик, српски језик.

The subject of this paper is prepositional case constructions with spatial meaning (PCCSM) in modern Slovak language in comparison with modern Serbian. PCCSM system is observed as the most complex semantic subsystem in both the prepositional system and the system of linguistic means that express semantic category of space. The research starts from the hypothesis that PCCSM systems in both languages show a significant degree of similarity; the differences are also observed not only between the inventory units of the given systems in the two Slavic languages, but also in different structural relationships. In the paper, the contrastive approach is applied within the theoretical framework including the theory of semantic localizations, so far successfully applied to the descriptions of Serbian, Russian, Macedonian, Polish and Slovenian languages. The primary corpus consists of fiction, supplemented by language material from other functional styles, lexicographic sources and electronic language corpora of both investigated languages. The results of the research could be useful primarily for broader

contrastive descriptions of the Slovak and Serbian languages and teaching of the Slovak language in Serbian environment.

*Keywords:* prepositional case constructions, spatial meaning, theory of semantic localizations, Slovak language, Serbian language.

**Сања ПЕТРОВИЋ**  
**Београд**

## **АНАЛИЗА ФРАЗЕОЛОГИЗАМА С КОМПОНЕНТОМ КРВ У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

Предмет овог рада представља поређење соматских фразема са компонентом крв/кръв у српској и руској фразеологији. Применом методе концептуалне анализе фразеологизми су класификовани у одговарајуће семантичке групе, а применом методе контрастивне анализе указане су сличности, разлике и специфичности у значењима у оба језика. Корпус је ексцерпиран из одговарајућих једнојезичких и фразеолошких речника оба језика.

*Кључне речи:* соматизам, фразеологизам, крв, кровъ, крвав, крван, кровавый, кровный српски, руски.

Људмила Поповић  
Београд

## СЛОВЕНСКИ ЈЕЗИЦИ КАО ЈЕЗИЦИ НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА У СВЕТЛУ ЕВРОПСКЕ ПОВЕЉЕ О РЕГИОНАЛНИМ ИЛИ МАЊИНСКИМ ЈЕЗИЦИМА

Од 15 језика који уживају заштиту у Србији у складу с Европском повељом о регионалним или мањинским језицима осам чине словенски језици. У ратификационом документу се наводи да је за 6 од њих (босански, бугарски, русински, словачки, украјински, хрватски) Србија одабрала исте 43 мере заштите у складу са III делом Повеље, а неке мере из II поглавља накнадно су преузете за буњевачки, македонски и чешки језик. У раду се анализира актуелна ситуација у вези са заштитом наведених језика, базирана како на извештајима Комитета експерата Повеље Савету Европе тако и на резултатима истраживачког пројекта *Екологија и еманципација језика националних мањина у Србији*, реализованог 2021. године на Филолошком факултету у Београду.

У складу са хипотезом о доминантним и рецесивним варијантама језика, биће објашњен статус словенских језика као мањинских. Пореде се мере које су преузеле друге земље-потписнице Повеље (Босна и Херцеговина, Јерменија, Мађарска, Немачка, Пољска, Румунија, Словачка, Словенија, Украјина, Финска, Хрватска, Црна Гора, Чешка) у вези са заштитом мањинских словенских језика. Посебна пажња се посвећује проблемима и недоследностима који настају приликом реализације обавеза преузетих у складу са Повељом у пракси, а који су уједно одраз највећих изазова са којима се словенски свет суочава у 21. веку.

*Кључне речи:* словенски језици, мањински језици, Европска повеља о регионалним или мањинским језицима, екологија језика.

Of the 15 languages that enjoy protection in Serbia in accordance with the European Charter for Regional or Minority Languages eight are Slavic languages. The ratification document states that for 6 of them (Bosnian, Bulgarian, Ruthenian, Slovak, Ukrainian, Croatian) Serbia has chosen the same 43 protection measures in accordance with Part III of the Charter, and some measures from Part II were subsequently taken for Bunjevac, Macedonian and Czech. The paper analyzes the current situation regarding the protection of these languages, based on the reports of the Committee of Experts of the Charter, as well as on the results of the research project *Ecology and Emancipation of National Minority Languages in Serbia*, realized in 2021 at the Faculty of Philology in Belgrade.

In accordance with the hypothesis of dominant and recessive language variants, the status of some Slavic minority languages will be explained. The measures taken by other signatory countries to the Charter (Armenia, Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Czech Republic, Finland, Germany, Hungary, Montenegro, Poland, Romania, Slovakia, Slovenia and Ukraine) regarding the protection of Slavic minority languages are compared. Special attention is paid to the problems and inconsistencies that arise during the implementation of the obligations undertaken in accordance with the Charter in practice, which are also a reflection of the greatest challenges facing the Slavic world in the 21st century.

*Key words:* Slavic languages, minority languages, European Charter for Regional or Minority Languages, language ecology.

**Марија РАБРЕНОВИЋ, Стефан БОГДАНОВИЋ**  
**Београд**

## **СКАМЕЕЧКА СО СТОЛИКОМ ПОСЕРЕДИНЕ. ДЕМИНУТИВИ У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ**

Објекат датог истраживања су деминутиви у руском и српском језику, као и сличности и разлике у њиховој употреби у ова два језика. Уз помоћ стручне литературе и спроведене анкете, аутори рада су покушали да представе разлике у употреби деминутива у сличним или истим ситуацијама. Закључак до кога су дошли јесте да се свакако деминутиви више користе у руском језику, док је употреба деминутива у српском језику врло специфична, може се рећи и субјективна. У српском језику деминутиви се највише користе у разговору са децом, члановима породице и блиским пријатељима. Такође, употреба деминутива у српском језику је ограничена на одређене сфере живота, док у руском језику то није случај.

The object of the given research are diminutives in Russian and Serbian languages, as well as similarities and differences in their usage in these two languages. With the help of professional literature and conducted surveys, the authors of the paper tried to present differences in the usage of diminutives in similar or same situations. The conclusion they came to, is that diminutives are indisputably more used in the Russian language, while the usage of diminutives in the Serbian language is very specific, even subjective. In the Serbian language, diminutives are mostly used in talking to children, family members and close friends. Also, the usage of diminutives in the Serbian language is limited to certain spheres of life, whereas in the Russian language this is not the case.

**Наташа Радуловић**  
**Београд**

**ПРОСТОР АГРЕСИЈЕ У ДРАМИ**  
**ТИХА СВЕТЛОСТ РОМАНА КОЗИРЧИКОВА.**  
**РАЗВОЈНИ ИНТЕРПРЕТАТИВНИ ПОТЕНЦИЈАЛ**  
**ДРАМСКОГ ТЕКСТА**

Предмет нашег истраживања је простор агресије у драми *Тиха светлост* Романа Козирчикова, у контексту дисфункционалних породичних и међукомшијских односа, кроз класификацију насиља према степену и врсти агресије, од дискриминације и прикривене вербалне агресије до крвопролића, са освртом на развојни интерпретативни потенцијал драмског текста. Фокус истраживања је на малолетничкој агресији и културолошким и социјалним околностима у којима се агресија развија, на статусној, сексуалној, расној, религијској и националној основи. Од инцестуозног зачећа, преко силовања, до смрти од руке вршњака, бавимо се узрочно-последичним низом одлука, насталих у покушајима бега од агресивног окружења, које насиље негује и из кога насиље може да се искорени једино потпуним брисањем, смаком света. Други део истраживања базира се на позоришном потенцијалу и могућностима шире интерпретације простора агресије у контексту савременог тренутка у драми Романа Козирчикова.

*Кључне речи:* Тиха светлост, Роман Козирчиков, насиље, агресија, руска драматургија, дискриминација, позориште.

The subject of our research is the space of aggression and developmental interpretive potential in the play «Silent Light» by Roman Kozirchikov, in the context of dysfunctional family and inter-neighborly relationships, through the classification of violence according to the degree and type of aggression, from discrimination and covert verbal aggression to bloodshed. The focus of the research is on juvenile aggression and the cultural and social circumstances in which aggression develops, on a status, sexual, racial, religious and national basis. From the conception by incest, through rape, to death in the hands of peers, we deal with a cause-and-effect series of decisions made in an attempt to escape from an aggressive environment that nurtures violence and from which violence can only be eradicated by complete erasure, the end of the world. The second part of the research is based on the developmental interpretive potential of the space of aggression in the context of the contemporary moment in Roman Kozirchikov's play.

*Keywords:* Silent light, Roman Kozirchikov, violence, aggression, russian drama, discrimination.

**Вучина Раичевић**  
**Београд**

## **ДОПРИНОС ПРЕДРАГА ПИПЕРА ДИДАКТИЧКОМ ОБЛИКОВАЊУ САВРЕМЕНОГ УЏБЕНИКА РУСКОГ ЈЕЗИКА**

Из широке и разгранате области научних интересовања академика проф. др Предрага Пипера у овом раду издвајамо његову научну ангажованост у области лингводидактике, посебно на разради теорије и праксе дидактичког обликовања савременог школског уџбеника руског језика на свим нивоима учења. У раду се даје кратак преглед његове богате уџбеничке литературе (уџбеника и уџбеничких комплета) и осврт на њене главне карактеристике. На овом подручју професор Пипер је значајно допринео усаглашавању и јединствености теоријско-методолошке концепције стурктурирања уџбеника страног (руског) језика.

*Кључне речи:* Предраг Пипер, лингводидактика, уџбеници руског језика, теоријско-методолошка концепција, стурктурирање уџбеника.

**Јанко РАМАЧ, Даниела МАРЧОКОВА**  
**(Janko Ramač, Daniela Marčoková)**  
**Нови Сад**

## **ŠTUDOVANIE SLOVENSKEJ DOLNOZEMSKÉJ INTELIGENCIE (OD KONCA 18. STOROČIA DO 30. ROKOV 19. STOROČIA)**

Keďže sa počet obyvateľov na Dolnej zemi zväčšoval a evanjelická cirkev Tolerenčným patentom získala právo zakladať cirkevné zbory a v ich rámcoch konfesionálne školy, zjavila sa potreba aj za väčším počtom kazateľov a učiteľov. Prví farári a učitelia do dolnozemských cirkevných zborov prichádzali z Hornej zeme. V prvej polovici 19. storočia dochádza k zakladaniu slovenských evanjelických gymnázií (v Poľnom Berinčoku, v Sarvaši, v Novom Vrbase). Niektorí slovenskí žiaci navštevovali aj pravoslávne gymnáziá, na ktorých prednášali profesori Slováci (v Novom Sade a v Srijemských Karlovciach).

V práci sa dotkneme faktorov, ktoré po ukončenej ľudovej škole vplývali na priebeh ďalšieho školenia v prvej polovici 19. storočia: spoločenská stratifikácia, geografická vzdialenosť školy, rodová príslušnosť.

Predmetom nášho výskumu budú zápisnice kánonických vizitácií evanjelických cirkevných zborov v Báčsko-srijemskom a Banátskom senioráte z roku 1835/36 a Stehlove *Dejiny evanjelickej cirkvi v Petrovci*. Cieľom výskumu bude zistiť údaje o gymnáziách a vysokých školách, ktoré navštevovali a absolvovali farári a učitelia. Skrátka uvedieme životopisy učiteľov ako aj priebeh ich štúdia, prípadne údaje o ich rodinách.

*Kľúčové slová:* Slováci, evanjelici, Dolná zem, Horná zem, stredoškolské a vysokoškolské vzdelávanie.

As the population of the Lower Land grew and, through the Patent of Toleration, the Evangelical Church gained the right to establish church congregations and confessional schools, there was a need for more preachers and teachers. The first priests and teachers came to the Lower Land church congregations from the Upper Land. In the first half of the 19th century, Slovak evangelical grammar schools were founded (in Poľný Berinčok, in Sarvaš, in Nový Vrbas). Some Slovak students also attended Orthodox grammar schools, where Slovak professors lectured (in Nový Sad and Srijemske Karlovce). In this paper we will touch on the factors that, after the completion of the folk school, influenced the course of further training in the first half of the 19th century: social stratification, geographical distance of the school, gender affiliation.

The subject of our research will be the records of canonical visitations of evangelical church congregations in Báčsko-sriemsky and Banátsky seniorate from 1835/36 and Stehlo's *History of the Evangelical Church in Petrovec*. The goal of the research is to find out data on grammar schools and universities that the priests and teachers attended and graduated from. We will present short biographies of teachers as well as the course of their studies, and possibly some data about their families.

*Keywords:* Slovaks, Evangelicals, Lower Land, Upper Land, secondary and higher education.



---

**Валентина Валентиновна Решетникова**  
(Валентина Валентиновна Решетникова)  
Москва

## **МЕТОДИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ПРЕПОДАВАНИЯ НАУЧНОГО СТИЛЯ РЕЧИ ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ**

Статья посвящена актуальной теме преподавания научного стиля речи в курсе русского языка как иностранного в неязыковом вузе. Представлены общие задачи методики преподавания дисциплины с применением методов интерактивного обучения. Рассмотрены интенсивные методы обучения, направленные на усвоение максимального объема материала в минимальные сроки. Раскрывается содержание первичного этапа в обучении научной терминологии, который имеет свою специфику, определяемую характером минимизации языкового материала, его объемом, доступным для восприятия, воспроизведения и свободного производства студентами, методами и приемами его ввода и закрепления. В качестве одного из принципов сознательно-практического метода обучения принимается обучение четырем видам коммуникативной деятельности (чтение, письмо, говорение и аудирование), которое должно происходить одновременно. Вместе с тем, моделирование речевой деятельности может быть конкретизировано по каждому из четырех видов в пропорции, необходимой для реализации установленных целей. Освещается применение принципов сознательно-практического, аудиолингвального и коммуникативного методов в практике преподавания РКИ. Студентам предлагаются такие формы активности, которые вынуждают их использовать научную терминологию и таким образом усваивать ее. Поощряются собственные высказывания, что позволяет скорее использовать язык научной речи, поскольку учащиеся сами определяют, что хотят выразить. Специальные задания, направленные на выделение ключевых вопросов, раскрытие основных положений, учат компрессии текста, помогают приобретать навыки самоконтроля с усвоением и закреплением нового материала. Правильно сформированная методика способствует лучшему усвоению знаний и формированию необходимых умений. В статье делается вывод, что наиболее эффективными методами обучения являются такие методы, которые объединяют все теоретически обоснованные и практически апробированные методические принципы.

*Ключевые слова:* метод, методический, научный стиль речи, обучение, усвоение, закрепление материала.

The article is devoted to the actual topic of teaching the scientific style of speech in the course of Russian as a foreign language in non-linguistic universities. The general tasks of the discipline teaching methodology using interactive teaching methods are presented. Intensive teaching methods aimed at mastering the maximum amount of material in the shortest possible time are considered. The content of the primary stage in teaching scientific terminology is revealed, which has its own specifics, determined by the nature of minimizing language material, its volume available for perception, reproduction and free production by students, methods and techniques of its input and consolidation. As one of the principles of the conscious-practical method training is the training of four types of communication activities (reading, writing, speaking and listening), which must occur simultaneously. At the same time, the modeling of speech activity can be concretized according to each of the four activities in the proportion necessary to achieve the established goals. The article highlights the application of the principles of conscious-practical, audiolingual and communicative methods in the practice of teaching Russian as a Foreign Language. Students are offered forms of activity that force them to use scientific terminology and thus assimilate it. Own statements are encouraged, which makes it possible to use the language of scientific speech more quickly, since students themselves determine what they want to express. Special assignments aimed at highlighting key issues, disclosing the main provisions, teach text compression, help to acquire self-control skills with the assimilation and consolidation of new material. A correctly formed methodology contributes to a better assimilation of knowledge and the formation of the necessary skills. The article concludes that the most effective teaching methods are those that combine all theoretically grounded and practically tested methodological principles.

*Key words:* method, methodical, scientific style of speech, teaching, assimilation, consolidation of the material.

---

**Татјана Александровна Сироткина**  
**(Татьяна Александровна Сироткина)**  
**Сургут**

## **НАЗВАНИЯ НАРОДОВ В РАЗНЫХ ТИПАХ ДИСКУРСА КАК ОТРАЖЕНИЕ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЫ МИРА ЭТНОСА**

В докладе будут рассмотрены названия народов, функционирующие в разных типах дискурса: памятниках деловой письменности, научных текстах, диалектной речи, художественных произведениях современных писателей. Автор проанализирует традиции использования этнонимов, их функции в разных типах текстов, сделает вывод о том, что данный вид языковых единиц служит для репрезентации категории этничности, которая является неотъемлемой составляющей языковой картины мира любого этноса.

The report will consider the names of peoples functioning in different types of discourse: monuments of business writing, scientific texts, dialectal speech, works of art by contemporary writers. The author will analyze the traditions of using ethnonyms, their functions in different types of texts, conclude that this type of linguistic units serves to represent the category of ethnicity, which is an integral part of the linguistic picture of the world of any ethnic group.

Адам СВЕТЛИК (Adam Svetlik)

Нови Сад

## BELETRIZOVANÁ ETNOGRAFIA V ROMÁNOCH KATARÍNY KUCBELOVEJ A ALENY SABUCHOVEJ

V príspevku sa interpretujú debutové romány *Čepiec* Kataríny Kucbelovej a *Šeptuchy* Aleny Sebuchovej. Najväčší dôraz v analýze je na vyhľadávaní a porovnávaní podobných tém, motívov, naratívnych postupov a stratégií, ktoré tieto dve slovenské spisovateľky mladšej generácie využívajú vo svojich prozaických dielach. Vzťahuje sa to predovšetkým na primárne reportážne výskumy etnografických charakteristík a sociálnych problémov, ktoré tieto autorky uskutočnili v niektorých okrajových, nevyvinutých regiónoch, konkrétne Alena Sabuchová v Podlasiu v Poľskej a Katarína Kucbelová v Horehroniu na Slovensku, a sekundárne ho využili ako základ výstavby sugestívneho naratívneho textu, autobiografického charakteru. Takouto poetikou tieto dva romány sa v úplnosti zapájajú do hlavného toku premien súčasnej slovenskej prózy, pre ktorý je príznačný predovšetkým (neo)realistický, najčastejšie i výrazne angažovaný postoj spisovateľa respektíve subjektu textu ku skutočnosti, ktorú literárny text u čitateľa evokuje.

*Kľúčové slová:* Slovenská próza, romány, etnografický výskum, sociálna problematika, regionalizmus, autobiografický, neorealistickejší, angažovaný.

The paper interprets the debut novels *Čepiec* by Katarina Kucbelova and *Šeptuchy* by Alena Sabuchova. The emphasis is on finding and comparing similar themes, motives, narrative actions, and strategies, which the two Slovak writers of the younger generation use in their prose works. Namely, they used their reportage research on ethnographic characteristics and social problems in underdeveloped regions as a basis for constructing a suggestive narrative text, which in both cases is autobiographical. These novels consistently follow the main course of changes in contemporary Slovak prose, which is characterized primarily by the (neo)realistic, and most often strongly engaged attitude of the writer or subject of the text towards reality, which the literary work evokes in the reader.

*Keywords:* Slovak prose, novels, ethnographic research, social issues, regionalism, autobiographical, neorealist, engaged.

**Далибор Соколовић**  
Београд

## СОРАБИСТИЧКА ИСТРАЖИВАЊА ПРЕДРАГА ПИПЕРА

Једно од поља широких славистичких интересовања проф. Предрага Пипера било је и бављење сорабистичким питањима. Најзаслужнији је за покретање електронске библиотеке „Пројекат Растко-Лужица”, посвећене језичким, књижевним и културним везама Лужичких Срба и Срба на Балкану. Библиотека је окупила око 200 радова на разним словенским и светским језицима ауторства више од 80 стваралаца. Представља најобимнију дигиталну сорабистичку библиотеку у свету. У оквиру овог пројекта, проф. Пипер је приредио хрестоматију под називом „Увод у сорабистичку”, намењену српској публици, замишљену као поуздан извор основних знања о језику и култури Лужичких Срба. Његов рад „Граматицке структуре горњолужичкосрпског и српског језика (општа диференцирања)”, који улази у састав ове хрестоматије, представља камен темељац лужичкосрпско-српских контрастивних истраживања. Такође, Предраг Пипер је приређивач избора дела народне књижевности, као и савремене прозе („Приповетке Лужичких Срба”) и поезије („Поезија Лужичких Срба”). Састављач је „Библиографије сорабистичких радова на српском језику”, као и избора радова најистакнутијег српског сорабисте у 20. веку Наде Ђорђевић „О Лужичким Србима и њиховој култури”. Захваљујући овим активностима, остварена је интензивна сарадња са научно-истраживачким и образовним институцијама Лужичких Срба у Будишину и Лајпцигу.

*Кључне речи:* Предраг Пипер, сорабистика, Пројекат Растко-Лужица.

One of the fields of wide scientific interests of prof. Predrag Piper were also Sorbian studies. He was the most responsible person for the launch of the electronic library “Rastko-Lužica Project”, dedicated to the linguistic, literary, and cultural ties of Lusatian Sorbs and Serbs in the Balkans. The library has gathered about 200 works in various Slavic and world languages by more than 80 authors. It is the largest digital Sorbian library in the world. Within this project, prof. Piper prepared a textbook called “Introduction to Sorbian Studies”, intended for the Serbian audience, conceived as a reliable source of basic knowledge about the language and culture of the Sorbs. His work “Grammatical Structures of Upper Sorbian and Serbian (General Differentiation)”, which is a part of this textbook, is the cornerstone of Sorbian-Serbian contrastive language research. Also, Predrag Piper was the editor of a selection of works of folk literature, as well as contemporary prose (“Tales of Lusatian Sorbs”) and poetry (“Poetry of Lusatian Sorbs”). He is

the compiler of the “Bibliography of Sorbian Studies Works in Serbian Language”, as well as a selection of works by the most prominent Sorbian studies scholar in Serbia in the 20th century, Nada Djordjevic “On Lusatian Sorbs and their culture”. Thanks to these activities, intensive cooperation was achieved with scientific and educational institutions of the Lusatian Sorbs in Bautzen and Leipzig.

*Keywords:* Predrag Piper, Sorbian Studies, Project Rastko-Lužica.

**Димитрина СПАСОВА ЛЕСНЕВСКА**  
**Софија**

## **НАЦИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННЫЙ ПОДХОД К ПРЕПОДАВАНИЮ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО В БОЛГАРСКОЙ СРЕДЕ**

Национально ориентированный подход (НОП) является базисной методической категорией, определяющей стратегию обучения языку и метод обучения. В докладе дается характеристика НОП к иноязычному обучению в условиях иноязычной среды, в частности болгарской, на современном этапе развития методики преподавания иностранных языков. НОП интегрирует коммуникативный, социокультурный и сознательно-сопоставительный подход при учете лингводидактических факторов межкультурного образования в условиях иноязычной среды с целью формирования лингвокультуроведческой компетенции. В болгарской среде преподается русский язык как инославянский на базе фонда общей лексики и единого пласта славянских культур. На уроках применяется модель «язык через культуру и культура через язык», работая с аутентичными текстами согласно концепции межславянского взаимопонимания. Рассмотрены особенности преподавания русского языка как международного и глобального в сфере дипломатии и туризма в болгарской среде.

*Ключевые слова:* национально ориентированный подход, русский язык как иностранный, русский язык как инославянский, болгарская иноязычная среда, славянская культура.

**Наташа Станковић Шошо**  
**Београд**

## **ЗНАЧАЈ ЛИНГВИСТИЧКИХ ГЛЕДИШТА ПРЕДРАГА ПИПЕРА О СЕМАНТИЧКИМ КАТЕГОРИЈАМА ПРОСТОРА У ЈЕЗИКУ ЗА ПРОУЧАВАЊЕ СРПСКЕ УСМЕНЕ БАЈКЕ**

У раду ће се сагледати лингвистичка гледишта Предрага Пипера о месту које семантичке категорије простора имају у језику и указати на њихов значај за проучавање формула простора у српским усменим бајкама. Анализом одабраних примера народних бајки указаће се на поузданост ауторових тврдњи да је тернарни (аблативно-перлативно-адлативни) модел, који је својствен језику, у структури и просторног кретања јунака. Проучиће се одлике топоса пута у српским народним бајкама и анализирати њихове разноврсне функције: социоперлативност (могућност укрштања), локативност (пут као важно место у простору), перлативност (хоризонталан и вертикалан пут), аблативност (удаљавање и напуштање простора), адлативност (приближавање другом простору) и лимитативност (освајање одговарајућег простора).

*Кључне речи:* Предраг Пипер, језик и простор, српска усмена бајка, топос пута и мотив путовања.

The work will consider Predrag Piper's linguistic views on the position the semantic categories have in a language and it will highlight their importance for space formula studying in Serbian oral fairytales. Analysing the chosen folk fairytale examples, the work will prove the trustworthiness of the author's claims that the ternary (ablative-perlative-adlative) model, characteristic of the language, is in the structure and spacial movements of the fairytale characters. Characteristics of the topos of the roads in representative oral fairytales will be studied and their various functions will be analysed: socio-perlative (the possibility of roads crossing), locative (road as an important place in space), perlative (horizontal and vertical road), ablative (distancing and space abandonment), adlative (approaching a different space) and limitation (conquest of an adequate space).

*Keywords:* Predrag Piper, language and space, Serbian oral fairytale, road topos and travelling motive.

Стефан Стојановић  
Београд

## ПЕРФЕКТИВНОСТ И ПРЕЗЕНТ: РАЗЛИЧИТИ СЛУЧАЈЕВИ РУСКОГ, СРПСКОГ И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Перфективност представља видско значење код кога се радња представља као један јединствен догађај, који нема трајање и посматра с из неке спољне референтне тачке. Перфективност је неспојива с индикативним презентом, који, с обзиром да садашњост у физичком смислу представља само једну тачку у времену, увек обухвата и неки период пре и после те тачке, тј. подразумева представљање радње у трајању која се подразумева изнутра из садашњости. Овај реферат ће за тему имати ефекте који произилазе из колизије презента и перфективности у руском, српском и енглеском у независним реченицама. У руском језику перфективни презент је задржао аспектуално значење, али је изгубио темпорално значење, претворивши се у перфективни футур. Овакав футур ипак задржава мноштво модалних значења која припадају неиндикативном презенту. У српском језику перфективни презент се сачувао, али се не користи као индикативни презент. Он развија хабитуално значење, или се користи као историјски презент, задржавајући своје перфективно значење. У енглеском језику постоји тзв. непрогресивни вид, који у себи обједињује перфективно и хабитуално значење. Оба видска значења се могу реализовати у претериталним и футуралним непрогресивним глаголским облицима, док се у садашњем непрогресивном времену (*present simple tense*) реализује само хабитуално значење, или се овај облик користи као историјски презент.

*Кључне речи:* аспектологија, аспектуалност, перфективност, презент, српски језик, руски језик, енглески језик.

The perfective is an aspectual meaning by which the action is represented as one complete event, stripped of duration and with an external reference point. Given that present, in a physical sense, represents just one point in time, the perfective is in collision with the basic meaning of the present tense, which always encompasses not only the present moment, but a period prior and after the present moment, observed from an internal reference point located in present. The topic of this paper will be the effects stemming from collision of the present tense and the perfective in main sentences in three languages: Russian, Serbian and English. In Russian, the perfective present was eliminated altogether, having become the simple future tense. This future tense, however, preserves many modal types of usage, typical of the present tense in its non-basic meaning. In Serbian, the perfective present is not used in the basic meaning of present, but in habitual



meaning and as historical present, preserving its perfective meaning. In English, there is a nonprogressive aspect, encompassing perfective and habitual aspectual meanings. Both meanings are realized in past and future nonprogressive tenses, but in the present nonprogressive form (present simple tense) only the habitual meaning is realized or this form is used as historical present.

*Key words:* aspectology, verbal aspect, perfective aspect, present tense, Serbian language, Russian language, English language.

**Ирена СУБОТИЋ**  
**Нови Сад**

## **ЦИКЛУС МОЛИТАВА КИРИЛА ТУРОВСКОГ У ПСАЛТИРУ С ПОСЛЕДОВАЊЕМ БР. 62 МАНАСТИРА СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ КОД ПЉЕВАЉА**

У богато књижевно наслеђе староруског бесједника и химнографа из XII вијека, Кирила II Туровског, убраја се и седмични циклус молитава, који чине по три молитве за сваки дан у недељи. У српској рукописној традицији познато је више од тридесет преписа овог циклуса, а пет их је сачинио преписивач Гаврило Тројичанин. У овом раду представљен је шести, досад непознати Гаврилов препис Кирилових молитава, који смо пронашли у рукописном Псалтиру с последовањем бр. 62 у збирци библиотеке манастира Свете Тројице код Пљеваља, а датира се 1646. годином. Рад износи особености овог, као и осталих преписа циклуса молитава Кирила Туровског, које је начинио Гаврило Тројичанин.

*Кључне ријечи:* циклус молитава, Кирил Туровски, Гаврило Тројичанин, Псалтир с последовањем.

The rich literary heritage of the old Russian homilist and hymnographer from the 12th century, Cyril II of Turov, includes a weekly cycle of prayers, which consists of three prayers for each day of the week. More than thirty transcripts of this cycle are known in Serbian manuscript tradition, five of which were made by the scribe Gavriilo Trojičanin. This paper presents the sixth, previously unknown Gavriilo's transcript of Cyril's prayers, which was discovered by the author of the article in the manuscript Psalter no.62 in the library collection of the Holy Trinity Monastery near Pljevlja, and dates from 1646. The paper presents the characteristics of this, as well as other transcripts of the cycle of prayers by Cyril of Turov, made by Gavriilo Trojičanin.

*Keywords:* a cycle of prayers, Cyril of Turov, Gavriilo Trojičanin, Psalter.

Зузана Тирова  
Нови Сад

## НОВОСАДСКА СЛОВАКИСТИКА И ЛИНГВИСТИ ДАНИЕЛ ДУДОК, МИХАЛ ТИР И МИРОСЛАВ ДУДОК

Године 2022. ћемо обележити 90 година од рођења професора Даниела Дудока (преминуо 2015), 80 година од рођења професора Михала Тира (преминуо 2013) и 70 година од рођења професора Мирослава Дудока. Ова три врсна лингвиста допринела су добром гласу новосадске словакистике. Током свог деловања, али и након одласка у пензију били су и остали цењени како у словакистичкој, тако и србистичкој и широј славистичкој научној јавности. Сва тројица су градили мостове претежно између србистике и словакистике. Србисте су информисали шта се дешава у области лингвистике у Словачкој, а словакисте шта се дешава у Србији (односно бившој Југославији).

Област интересовања Даниела Дудока је била дијалектологија словачког језика у Војводини, историја словачког књижевног језика у Војводини и ономастика.

Михал Тир се бавио теоријском и примењеном лингвистиком, фонетиком, фонологијом, лексикологијом, конфронтативном анализом словачког и српског језика, дијалектологијом и историјом словачког језика, методиком словачког језика као и проблемима језичке културе у условима српско-словачког билингвизма у Војводини.

Области интересовања и истраживања Мирослава Дудока су: лингвистика текста и анализа дискурса, контрастивна лингвистика и примењена лингвистика, социолингвистика и еколингвистика, историја словакистике, књижевна критика, теорија и пракса превођења и библиографија.

*Кључне речи:* Даниел Дудок, Михал Тир, Мирослав Дудок, лингвистика, словакистика, србистика, годишњица.

In 2022, we will celebrate the 90th anniversary of the birth of Professor Daniel Dudok (deceased in 2015), the 80th anniversary of the birth of Professor Michal Týr (deceased in 2013) and the 70th anniversary of the birth of Professor Miroslav Dudok.

These three excellent linguists contributed to the good reputation of Slovak studies in Novi Sad. During their work, but also after retirement, they were and remain esteemed in both the Slovak and Serbian and wider Slavic scientific public. All three built bridges, mostly between Serbian studies and Slovak studies. Serbs were

informed about what is happening in the field of linguistics in Slovakia, and Slovaks were informed about what is happening in Serbia (ie the former Yugoslavia).

Daniel Dudok's areas of interest were the dialectology of the Slovak language in Vojvodina, the history of the Slovak literary language in Vojvodina and onomastics.

Michal Týr dealt with theoretical and applied linguistics, phonetics, phonology, lexicology, confrontational analysis of Slovak and Serbian language, dialectology and history of Slovak language, Slovak language teaching methodology and problems of language culture in Serbian-Slovak bilingualism in Vojvodina.

Areas of interest and research of Miroslav Dudok are: text linguistics and discourse analysis, contrastive linguistics and applied linguistics, sociolinguistics and ecolinguistics, history of Slovak studies, literary criticism, theory and practice of translation and bibliography.

*Keywords:* Daniel Dudok, Michal Tir, Miroslav Dudok, linguistics, Slovak studies, Serbian studies, anniversary.

Анастасија УСПЕНСКИ  
Београд

## ДОСТОЈЕВСКИ И ФЕМИНИЗАМ

У раду ћемо представити дело Достојевског у светлу англофоне феминистичке критике, у негативном аспекту (Барбаре Хелдт /Barbara Heldt/ и други), који Достојевског, под утицајем Н. Берђајева, представља као равнодушног према жени или као женомрца, и афирмативном, у светлу феминистичко-теолошке тачке гледишта Кетрин Џејн Бригс (Katherine Jane Briggs). У другом делу рада представимо критичко-теоријске ставове руских теоретичарки о „женском питању” код Достојевског (Варламова Д.В. и Погребнаја В. Л.). Указаћемо на сличности и разлике између англофоне феминистичке критике и руског књижевно-историјског приступа. У трећем делу рада покушаћемо да, према теоријском концепту Џудит Фетерли (Judith Fetterley), представимо „феминистичку димензију” писца Фјодора Достојевског у приповеци *Кротка* и *Пишчевом дневнику*.

*Кључне речи:* Достојевски, феминизам, теолошки феминизам, „женско питање”, *Кротка*.

In this paper, we will present Dostoevsky's work in the light of Anglophone feminist criticism, particularly in the negative aspect (Barbara Heldt and others). Under the influence of N. Berdjaeva, Dostoevsky is presented as indifferent to women or as misogynistic and affirmative, in the light of the feminist theological point of view of Katherine Jane Briggs. In the second part of the paper, we will present the critical- theoretical views of Russian theorists on the „women's issue“ in Dostoevsky's work (Varlamov D.V. and Pogrebnaya V.L.). We will point out the similarities and differences between the Anglophone feminist critique and the Russian literary-historical approach. In the third part of the paper, we will try to present the „feminist domain“ of the writer Fyodor Dostoevsky in the short story „A Gentle Creature“ and „The Writer's Diary“, according to the theoretical concept of Judith Fetterley.

*Keywords:* Dostoevsky, feminism, theological feminism, „women's issue“, „A Gentle Creature“.

Младен Ухлик, Андреја ЖЕЛЕ  
Љубљана

## УПОТРЕБА ПРИСВОЈНИХ АНАФОРА У СЛОВЕНАЧКОМ: *SVOJ* 'СВОЈ' И *LASTNI* 'ВЛАСТИТ, СОПСТВЕН'

У излагању се разматрају основне синтаксичке и семантичке особине употребе повратно-присвојне замјенице *svoj* у словеначком језику. За разлику од нереклексивних присвојних замјеница ова анафоричка замјеница обавезно је истовјетна с антецедентом који унутар исте клаузе означава посесора.

Основне карактеристике анафоричке замјенице *svoj* упоређују се с придјевом *lastni* 'властити' који класичној посвојности додаје деиктичност (*svoje mnenje* 'своје мишљење' вс. *svoje lastno mnenje* 'своје властито мишљење') истичући контраст између властите и туђе својине (*Tujega početo, svojega lastnega ne damo* 'Туђе нећемо, своје не дамо').

Значењска разлика између *svoj* и *lastni* изражава се и на синтаксичкој равни: именичка група са *svoj* односи се на антецедент који има виши синтаксички статус у реченици, нпр. субјект-посесор у номинативу (1) или носилац стања, изражен у дативу (2) или акузативу (3).

(1) *Janez<sub>NOM</sub> je zapravlil svoje imetje.* 'Јанез је потрошио своје имање.'

(2) *Janezu<sub>DAT</sub> je žal svojega imetja.* 'Јанезу је жао свога имања.'

(3) *Janeza<sub>ACC</sub> je strah za svoje imetje.* 'Јанез се боји за своје имање.'

Придјев *lastni* сусреће се и у именичкој групи која има улогу номинативног субјекта (4) што у случају повратно-присвојне замјенице *svoj*, која је права (недеиктичка) анафора, није могуће (5):

(4) *Ne morem verjeti, da so Janeza zapustili [lastni otroci]<sub>NOM</sub>.* 'Не могу да вјерујем да су Јанеза оставила властита дјеца.'

(5) *\*Ne morem verjeti, da so Janeza zapustili [svoji otroci]<sub>NOM</sub>.*

*Кључне ријечи:* присвојне анафоре, повратно-присвојне замјенице, придјев, семантичко-синтаксичка корелација.

The paper investigates the basic syntactic and semantic characteristics of the reflexive possessive pronoun *svoj* in Slovenian. Unlike a non-reflexive possessive pronoun, this anaphoric pronoun is obligatorily coreferential to the antecedent within the same clause denoting the possessor.

Basic characteristics of the anaphoric pronoun *svoj* are compared with the adjective *lastni* ‘own’, which complements ordinary possessiveness with a deictic element (*svoje mnenje* ‘my/your/... opinion’ vs. *svoje lastno mnenje* ‘my/your/... own opinion’) emphasizing the contrast between one’s own and somebody else’s possession (*Tujega nočemo, svojega lastnega ne damo* ‘We don’t want anyone else’s, but we’re not giving up our own’).

The semantic difference between *svoj* and *lastni* is also expressed at the syntactic level: the noun phrase containing *svoj* refers to the antecedent with a higher syntactic status in the sentence, e.g., the subject-possessor status in nominative (1) or experiencer in dative (2) or accusative (3).

(1) *Janez*<sub>NOM</sub> *je zapravil svoje imetje.* ‘Janez squandered his possessions.’

(2) *Janezu*<sub>DAT</sub> *je žal svojega imetja.* ‘Janez feels sorry for having lost his possessions.’

(3) *Janeza*<sub>ACC</sub> *je strah za svoje imetje.* ‘Janez fears for his possessions.’

The adjective *lastni* can also be found in a noun phrase functioning as a subject in the nominative (4), which is not possible with the reflexive possessive pronoun *svoj* since it is a true (non-deictic) anaphor (5):

(4) *Ne morem verjeti, da so Janeza zapustili [lastni otroci]*<sub>NOM</sub>. ‘I can’t believe Janez was abandoned by his own children.’

(5) \**Ne morem verjeti, da so Janeza zapustili [svoji otroci]*<sub>NOM</sub>.

*Keywords:* possessive anaphora, reflexive possessive pronouns, adjective, semantic-syntactic correlation.

---

**Александра Павловна Ушакова**  
**Тюмень**

## **МЕЖДУНАРОДНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО ВУЗОВ КАК ФАКТОР МОТИВАЦИИ К ИЗУЧЕНИЮ РУССКОГО И СЕРБСКОГО ЯЗЫКОВ**

Автор доклада выдвигает тезис о том, что наличие двусторонних договоров о международном сотрудничестве между университетами Сербии и России оказывают позитивное влияние на повышение мотивации к изучению русского и сербского языков в системе высшего образования данных стран. Приводятся доводы из личного практического опыта автора по преподаванию сербского языка в Тюменском государственном университете (Россия). Долгосрочный договор о сотрудничестве между Тюменским и Белградским университетами был заключен в 1995 г. С тех пор между вузами установились крепкие партнерские отношения, в частности в образовательном направлении. В последние десять лет сотрудничество продолжается благодаря стипендиальной программе Правительства Республики Сербия для граждан России и квотам Россотрудничества для обучения в российских вузах. Успешно окончившие магистратуру Тюменского госуниверситета по программе «Русский язык как иностранный» сербские выпускники вернулись на родину и активно включились в преподавание русского языка в системе основного и среднего образования. Аналогично и тюменские выпускники, окончившие магистратуру Белградского университета, вернулись на родину и продолжают профессиональную деятельность, связанную с сербским языком. Также в 2019 г. был опубликован сборник статей «Сибирь и Сербия». В данном издании представлены научные и публицистические тексты известных российских и сербских преподавателей, а также воспоминания выпускников, обучавшихся по обмену в Белградском и Тюменском госуниверситетах. По мнению автора доклада, необходимо развивать данный вид сотрудничества между вузами Сербии и России, так как среди студентов возрастает мотивация к изучению второго славянского языка.

*Ключевые слова:* русский язык как иностранный, образование, мотивация.

The author of the report puts forward the thesis that the presence of bilateral agreements on international cooperation between the universities of Serbia and Russia has a positive effect on increasing the motivation to study Russian and Serbian languages in these countries. Arguments are given from the author's personal practical experience in teaching the Serbian language at Tyumen State

University (Russia). A long-term cooperation agreement between the Tyumen and Belgrade universities was concluded in 1995. Since then, strong partnerships have been established between the universities, in particular in the educational field. Over the past ten years, cooperation has continued thanks to the scholarship program of the Government of the Republic of Serbia for Russian citizens and Rossotrudnichestvo quotas for studying at Russian universities. Serbian graduates who have successfully completed the master's program at the Tyumen State University under the program «Russian as a foreign language» returned to their homeland and were actively involved in teaching Russian in the system of basic and secondary education. Likewise, Tyumen graduates who graduated from the Belgrade University magistracy returned to their homeland and continue their professional activities related to the Serbian language. Also in 2019, a collection of articles «Siberia and Serbia» was published. This publication presents scientific and journalistic texts of famous Russian and Serbian teachers, as well as the memoirs of graduates who studied exchange at Belgrade and Tyumen State Universities. According to the author of the report, it is necessary to develop this type of cooperation between universities in Serbia and Russia, as the motivation among students to study a second Slavic language is growing.

*Keywords:* Russian as a foreign language, education, motivation.



---

Зузана Чижикова (Zuzana Čížiková)  
Београд

## PODNETNOSŤ TEÓRIE STANISLAVA RAKÚSA V REFLEXII LITERATÚRY PRE DETI A MLÁDEŽ

Teoretické postuláty súčasného slovenského teoretika a prozaika Stanislava Rakúsa (1940) sú v mnohom podnetné ako metodologický základ literárnokritických interpretácií, aj pri reflexii literatúry pre deti a mládež. Rakús svoje metodologické a literárnoteoretické úvahy zhrnul vo viacerých knihách: *Medzi mnohoznačnosťou a presnosťou* (1993), *Poetika prozaického textu* (1995), *Hovoriť niečím iným* (2010) a iné. V prvom tvorivom období sa zaoberal naratologickou a literárnohistorickou problematikou, čo neskoršie obohacuje úvahami o genologických, komunikačných a axiologických aspektoch literárneho textu. Podľa Rakúsa, ak chce byť literatúra pre deti a mládež hodnotným a dvojadresným estetickým faktorom je v nej kooperácia estetického a komunikačného náročnejšia ako v literatúre pre dospelých a z tohto postulátu bude aj naše uvažovanie o aplikovaní jeho teoretických úvah vychádzať. Ako nosné sa javí Rakúsovo ustanovenia opozície látka – téma (problém, tvar) na rozdiel od fabula – sujet, čo je aplikovateľné najmä na subsystem spoločenskej prózy pre deti a mládež, kde je referenčná orientácia na skutočnosť jej hlavným znakom. Z aspektu komunikačnej estetiky uvažuje jednak o autorských stratégiách a autorskej intencii s cieľom dosiahnuť želaný estetický účinok (napr. o korelácii výrazového a významového plánu umeleckého textu, o efekte mlčania, o textovom a netextovom priestore, o nedopovedanosti, hovorením niečím iným a pod.) a jednak o čitateľskej konkretizácii umeleckého textu.

*Kľúčové slová:* Stanislav Rakús, poetika prozaického textu, komunikačná estetika, literatúra pre deti a mládež.

**Сандра Чихорић**  
**Бања Лука**

## **ЗАВИСНЕ УЗРОЧНЕ РЕЧЕНИЦЕ У ПРИПОВИЈЕТКАМА ЛАЗЕ ЛАЗАРЕВИЋА**

Овај реферат садржи детаљну анализу типова зависних узрочних реченица у приповјеткама Лазе Лазаревића. Истраживачки корпус чини осам приповједака. Објекат истраживања представљају зависне узрочне реченице, а предмет истраживања – специфичности функционисања и семантике зависних узрочних реченица на материјалу приповједака Лазе Лазаревића. Циљ истраживања представља проучавање особина зависних узрочних реченица у приповијеткама познатог српског приповједача, те представљање резултата истраживања и разлике у фреквентности појединих типова.

Класификација узрочних реченица забиљежених у Лазаревићевим приповјеткама извршена је на основу подјеле коју је дао Милош Ковачевић (1988). Иако је он навео десет субпоља, у овом раду су проучаване само зависне узрочне реченице које припадају основним типовима (субпоље узрока ефектора, мотива, критерија, разлога и повода), јер би истраживање и подтипова увелико превазилазило обим и тип овог рада. Након синтаксичке анализе типова зависних узрочних клауза у приповјеткама Лазе Лазаревића, може се извести неколико закључака.

Укупан број зависних узрочних реченица забиљежених у поменутој грађи јесте 107. Ако се осврнемо на везнике који су коришћени, најфреквентнији је свакако везник *јер*, а одмах послѣ је њега је везник *што*. Будући да је субпоље узрока разлога најшири узрочни тип, не чуди чињеница да је у грађи пронађено највише примјера управо за овај тип значења (62 реченице). Најфреквентније су узрочне зависне клаузе које припадају микропољу разлога за емоционална стања као посљедице (25 реченица). Када говоримо о осталим субпољима, пронађено је свега осам примјера за субпоље узрока ефектора, 26 зависних узрочних клауза које по значењу одговарају субпољу узрока мотива, те 10 клауза као примјере за субпоље узрока повода. За субпоље узрока критерија у Лазаревићевим приповјеткама постоји само један примјер.

The report presents a detailed analysis of the types of causal clauses in short stories by Laza Lazarevic. The research corpus consists of eight stories. The object of research consists of causal clauses, and the subject of research – the peculiarities of the function and semantics of causal clauses on the material of Laza Lazarevic's stories. The aim of the research is to study the characteristics of causal clauses in

---

the short stories of a famous Serbian narrator, and to present the results of research and differences in the frequency of certain types.

The classification of causal clauses, noticed in Lazarevic's short stories, was made on the basis of the division given by Milos Kovacevic (1988). Although he listed ten subfields, I processed only causal clauses that belong to the basic types (subfields of effector causes, motives, criteria, reasons and occasions), because research of subtypes would greatly exceed the scope and type of this report. After syntactic analysis of the types of causal clauses in Laza Lazarevic's short stories, several conclusions can be made.

The total number of causal clauses noticed in the mentioned material is 107. If we look at the conjunctions that were used, the most frequent is certainly the conjunction *because*, and immediately after it is the conjunction *what*. Regarding the fact that the subfield of the causal clauses expressing a reason is the broadest causal type, it is not surprising that I found the most examples in the material for this type of meaning (62 sentences). The most frequent are the causal clauses that belong to the microfield of reasons for emotional states as consequences (25 sentences). When we talk about other subfields, I noticed only eight examples for the effector cause subfield, 26 causal clauses that correspond in meaning to the motif cause subfield, and 10 clauses as examples for the occasion cause subfield. For the subfield of causes of criteria, I found only one example in Lazarevic's short stories.

Јулија Леонидовна Шапић (Јулия Леонидовна Шапич)  
Београд

## О ПРОСТРАНСТВЕННЫХ МЕТАФОРАХ СКВОЗЬ ПРИЗМУ ПРОСТРАНСТВЕННОГО ФРАГМЕНТИЗАТОРА *СТОРОНА* (РУССКО-СЕРБСКАЯ ПАРАЛЛЕЛЬ)

Об интересе к понятийной метафоре в славянских языках свидетельствует рост публикаций когнитивнолингвистического направления. Метафора рассматривается как единица когнитивной системы человека, средство познания и категоризации окружающего мира. Большое число исследований раскрывает и большое число проблем, среди которых недостаточная освещенность механизмов метафоризации, непринятие в расчет предыдущего лингвистического опыта и др.

Метафора исследовалась и учеными семантического направления, а их опыт комплементарен с когнитивнолингвистическими. Так, теория семантических локализаций (ТСЛ) П.Пипера освещает механизм образования пространственных метафор и его действие в различных подсистемах в рамках непространственных семантических категорий (темпоральности, посессивности, каузальности и др.). В настоящей статье мы, опираясь на ТСЛ, продолжаем исследование метафор через призму одной из таких подсистем – пространственных фрагментизаторов (ПФ), единиц именной категории со значением несамостоятельных фрагментов пространственного целого. В продолжение диссертации о пространственной функции ПФ, нами опубликован ряд работ, в которых рассматривается метафорическая функция ПФ – описаны ПФ в функции временной локализации в рамках семантической категории темпоральности; рассмотрен метафорический потенциал ПФ *глубина*. Цель настоящей работы – на примере рус. ПФ *сторона*/ серб. *страна* показать, что ориентиры системно выражают непространственные отношения и являются строительными элементами метафоры. Рассматриваются такие примеры как *отложить дела в сторону, смотреть со стороны, находиться в стороне от, шутки в сторону, другая сторона медали* и др. Понятийно-терминологический аппарат ТСЛ дополняется достижениями когнитивной семантики. Намечены перспективы дальнейших исследований.

*Ключевые слова:* локализация, метафора, сторона/страна, пространственные фрагментизаторы, когнитивная семантика.

---

The interest in conceptual metaphor in Slavic languages is evidenced by numerous cognitive-linguistic publications. Linguists consider metaphor as a unit of human cognitive system, a means of cognition, categorization of the world around. Many problems are also revealed, including insufficient coverage of the mechanisms of metaphorization, non-taking into account previous linguistic experience, etc.

Semantic scholars have also studied metaphor, and their experience is complementary with cognitive-linguistic ones. Thus, P.Piper's theory of semantic localizations (TSL) illuminates the mechanism of formation of spatial metaphors and its functioning in various subsystems within non-spatial semantic categories (temporality, possessivity, causality). In this paper, relying on TSL, we continue the research of metaphors through the prism of one a subsystems - spatial fragmentizers (SF), units with the meaning of fragments. In continuation of the dissertation on the spatial function of SF, we have published works on the metaphorical function of SF within the semantic category of temporality; on the metaphorical potential of SF *глубина*, etc. The aims are to prove that the orienteers systematically express non-spatial relations and are the building elements of metaphor, on the example of SF *сторона*. Examples such as *отложить дела в сторону, смотреть со стороны, находится в стороне от, шутки в сторону, другая сторона медали* are considered. The conceptual and terminological apparatus of TSL is supplemented with the achievements of cognitive semantics. The prospects for further research are outlined.

*Keywords:* localization, metaphor, *сторона/страна*, spatial fragmentizers, cognitive semantics.

Марина ШИМАКОВА СПЕВАКОВА (Marína Šimáková Speváková)  
Нови Сад

## POSÚVANIE HRANÍC V POÉZII STANISLAVY CHROBÁKOVEJ REPAR

Poetka, prozaička, esejistka, prekladateľka a literárna vedkyňa Stanislava Chrobáková Repar (1961) je známa ako biliterárna slovensko-slovinská autorka. Vyдала šesť básnických zbierok v slovenčine a v slovinčine, *Zo spoločnej zimy*, *Na hranici jazyka*, *Nahá v trní*, *Tichožitia*, *Echoechoecho*, *Rauma blues*. V práci budeme sledovať premeny osobného, literárneho, mytologického a filozofického diskurzu v uvedených zbierkach prostredníctvom motivickej línie ako aj funkciu týchto premien v sémantickej rovine veršov. Budeme si všímať premeny poetiky a zástoj biliterárnosti, respektíve autorkino pôsobenie v dvoch literárnych kontextoch a jeho impulzy v týchto premenách. Našou hypotézou je, že sa v poézii Stanislavy Chrobákovvej Repar posúvajú hranice jazykového, generačného, národného, dobového a vôbec ideologického, alebo akéhokoľvek ukotvenia. Cieľom štúdie je podať synteizujúci pohľad na básnickú tvorbu autorky.

*Kľúčové slová:* poézia, Stanislava Chrobáková Repar, motívy, poetika, biliterárnosť.

Poetess, prose writer, essayist, translator, and literary scholar Stanislava Chrobáková Repar (1961) is known as a biliterary Slovak-Slovenian author. She has published six collections of poems in Slovak and Slovenian, *From a Common Winter* (*Zo spoločnej zimy*), *At the Boundary of the Language* (*Na hranici jazyka*), *Naked in Thorns* (*Nahá v trní*), *The silence of living* (*Tichožitia*), *Echoechoecho*, *Rauma blues*. In this work we will follow the transformations of personal expression, literary, mythological and philosophical discourse of the mentioned collections through the motifs as well as the function of these transformations in the semantics. We will also focus on the changes in poetics and the impulses of author's work in two literary contexts of these changes. Our hypothesis is that the poetry of Stanislava Chrobáková Repar crosses the boundaries of language, generations, nations as well as contemporary, ideological or any classifications whatsoever. The aim of the study is to provide a synthesizing view of the author's poetry.

*Keywords:* poetry, Stanislava Chrobáková Repar, motifs, poetics, biliteracy.

---

**Александр Аркадјевич Шуклин**  
(Александр Аркадьевич Шуклин)  
Тјумењ, Бања Лука

## **СПОСОБЫ РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНО- РЕЧЕВЫХ НАВЫКОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ**

Автор доклада представляет собственный практический опыт обучения русскому языку как иностранному студентов университета. Предпринимается попытка методически обосновать применяемые формы организации учебного процесса, имеющие целью развитие коммуникативно-речевых навыков обучающихся. Отмечается, что вынужденный переход в цифровую среду и спад мотивации к изучению русского языка стимулировал преподавателей к поиску новых подходов к организации образовательного процесса. Автор рекомендует активное применение «смешанного обучения», а также технологии edutainment («обучение через развлечение») для развития коммуникативно-речевых навыков обучающихся и повышения их мотивации к изучению русского языка как иностранного. Особое место в докладе уделено проблеме изменившихся требований к роли преподавателя в образовании. Выдвигается тезис о том, что его роль смещается к позиции фасилитатора, которому необходимо создавать особый формат обучения и через игровые технологии давать возможность ученикам коммуницировать друг с другом. Как показала собственная практика автора, обучающиеся активнее вступают в игровую коммуникацию именно друг с другом, так как чувствуют себя психологически комфортнее. Автор доклада отмечает, что не все преподаватели русского языка как иностранного готовы осознать смену собственной роли в процессе обучения, что негативно влияет на главную цель обучения – сформировать навыки речевой деятельности обучающихся.

*Ключевые слова:* методика преподавания русского языка; «смешанное обучение», педагог-фасилитатор.

The author of the report presents his own practical experience of teaching Russian as a foreign language to university students. The report attempts to methodically substantiate the applied forms of organizing the educational process, aiming at developing the communicative and speech skills of students. It is noted that the forced transition to a digital environment and the decline of the Russian language's popularity made teachers search for new approaches to organizing the educational process. The author recommends the active use of blended learning, as well as edutainment (learning through entertainment) for the development of

communication and speech skills of students and increases their motivation to learn Russian as a foreign language. The report also deals with the problem of the changed requirements for the role of the teacher in education. This role is shifting to the position of a facilitator, who needs to create a special format of training and, through game technologies, enable students to communicate with each other. As the author's own experience has shown, students are more actively involved in game communication with each other, as they feel psychologically more comfortable. The author of the report notes that not all teachers of Russian as a foreign language are ready to realize the change in their own role in the learning process, which negatively affects the main goal of training – forming students' speaking skills.

*Keywords:* Russian language teaching methods; blended learning, teacher-facilitator.